

Apor Vilmos Katolikus Főiskola
Pszichológiai és mozgásképzési tanszék
2600 Vác, Konstantin Tér 1-5

Skandináv projekt módszer, avagy egy válasz a 21. századi óvodai kihívásokra
Módszerek, problémák, megoldások

Konzulens:	Prof. Dr. Gyarmathy Éva Zsuzsanna	Készítette: Hérics Ildikó Andrea
	Egyetemi tanár	Szak: Óvodapedagógus
	Pszichológiai és mozgásképzési tanszék	Tagozat: Levelező

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	3
1.1. Célkitűzés	3
1.2. Előzetes hipotézis	4
1.3. A hipotézis alapjául szolgáló kérdőív.....	4
1.4. A kérdőív a hipotézis megfogalmazásához szükséges részének kiértékelése	4
1.5. A hipotézis.....	9
2. Skandináv tapasztalatok és kutatások a projektmodellel kapcsolatosan	10
2.1. A projekt vázlata.....	13
3. A skandináv gondolkodás	18
4. A projekt megvalósításához vezető út.....	20
4.1. A projekt levezetésének megszervezése, kihívások, kudarc	21
4.2. Történelmi kitekintés.....	21
4.3. Kvalitatív vizsgálat, interjú óvodapedagógusokkal az okok felkutatása céljából	24
4.4. Az interjúk értékelése	24
4.5. Az interjúk kutatási szempontból releváns megállapításai	25
4. Konklúzió	27
5. Felhasznált irodalom:	33
6. Mellékletek.....	35
6.1. A kérdőív kérdései és válaszai	35
6.2. Interjú óvodapedagógussal, első.....	51
6.3. Interjú óvodapedagógussal, második.....	54
6.4. Didaktikai modellek	60
6.6. ENSZ 1989. 12. cikkely	63
6.7. Magyarországon 1991-ben foglalták törvénybe. (1991. évi LXIV. Törvény).....	63
6.8. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (részlet).....	64
6.9. Dokumentációs minta (eredeti norvég nyelvű)	65
6.10. A dokumentáció mintája (magyarul	65
6.11. Projektnapló minta (Kjær modell magyarul).....	66
6.12. Foglalkozástervezetek	69
6.13. Munkaköri leírások.....	77

1. Bevezetés

1.1.Célkitűzés

A 21. század kihívásai hatással voltak az óvodai nevelésre is. A megváltozott körülmények megújuló óvodáért kiáltottak. A tervezés mindig fontos részét képezte az óvodai munkának. Az Országos Óvodai Alapprogramban meghatározott irányvonal mentén, a helyi sajátosságok és elvárások számbavételével, a közoktatási törvényben előírtakat követve készül az óvodák pedagógiai alapprogramja, ami iránymutatást ad az adott óvodai évre, esetleg több évre. Ezt követően a csoportvezető óvodapedagógus saját hatáskörében kiválaszthatja a csoport sajátosságaihoz igazított pedagógiai módszert, ami segítségével dolgozni kíván az adott időszakban. Készíthet havi tervet, heti tervet, esetleg tervezhet egy félévre előre heti lebontásban. Az igazi munka ezután kezdődik. Milyen módszer lesz vajon a legmegfelelőbb az adott óvodai csoport gyerekeinek az optimális fejlődés biztosításához, a megfelelő mennyiségű és minőségű ismeretanyag átadásához?

A 21. század gyerekeinek egészen más elvárásai vannak, mint amilyenek voltak az előző évszázadban, esetleg még azelőtt. Felgyorsult a világ, árad az információ. Többen és többféleképpen vizsgálták, hogy mire van igénye a mai gyerekeknek és ezt mivel segítheti az óvoda, mint oktatási intézmény. Lényeges lenne figyelembe venni a gyermekek aktuális kíváncsiságát.

Baksa Brigitta, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola tanára, A tanulói kreativitás kibontakoztatását segítő pedagógus szerepkör című publikációjában említést tesz a hejőkeresztúri Komplex Instrukciós Programban használt differenciálási technikákról:

- Gardner-féle intelligencia szerinti órászervezés, ahol a tudás eltérő szintjén állva, érdeklődési terület szerinti homogén csoportokban tevékenykednek a gyermekek.
- Bloom-féle taxonómia szerinti órászervezés, ahol a tudás fejlődési szintjei szerint készülnek feladatokat a tanulók számára, a személyiségfejlesztés kognitív-értelmi területeire koncentrálnak.
- Integrációs mátrix szerinti feladatmegjelölés, amelynek során a Gardner-féle intelligenciák és a gondolkodási szinteknek megfelelő feladatok egyidejűleg vannak jelen.
- A Komplex Instrukciós Program szerinti órászervezés, nyitott végű csoportmunkára épülő differenciált egyéni feladatok kijelölésével (K. Nagy, 2014, s.157–158).

Nyilvánvalóan a fent említett módszereknek megtalálhatjuk az előnyös és a hátrányos oldalát is. Ami egyikben sem markáns, az a gyermekek aktuális érdeklődésének figyelembevétele oly módon, ahogyan azt például Emilia Reggio tette. A skandináv országok előszeretettel hivatkoznak mind az óvodákban, mind pedig az iskolákban Emilia Reggio filozófiájára, melynek lényege abban rejlik, hogy a gyermekeknek van beleszólásuk a tanulási folyamatba. Fontos, hogy a gyermekek ki tudják fejezni magukat és az hasonlóképpen lényeges, hogy erre minél többször kapjanak lehetőséget. Fedezzék fel érzékszerveikkel a világot!

Az Universitet i Sør-Øst Norge¹ óvodapedagógus végzős hallgatójaként megismerkedtem és a gyakorlatban ki is próbáltam egy projekt módszert, amely a gyermekek aktuális kíváncsiságát veszi alapul. A módszer azonnal felkeltette a figyelmemet és mihamarabb ki szerettem volna próbálni hazai környezetben.

1.2.Előzetes hipotézis

A gyermekek aktuális érdeklődésére alapozott projektek sikerebben működnek óvodai környezetben, mint a központilag tervezett projektek. A konkrét hipotézis meghatározásához egy kérdőív szolgált alapul.

1.3.A hipotézis alapjául szolgáló kérdőív

A kérdések összeállításakor a projektterv felépítése, működéséhez szükséges személyi, tárgyi, szakmai feltételek megléte, illetve az óvodapedagógusok lehetséges változtatni akarása, változásra hajlandósága volt a legfőbb szempont. Ezen kívül érdekelt, hogy milyen módszerekkel dolgoznak az óvodapedagógusok. Szempont volt a kérdőív összeállításakor az is, hogy kiderüljön a hajlandóság arra, hogy mindenki egyenragú partnerként venne részt a projektben, munkakörétől függetlenül. A kérdések között szándékosan nem szerepel az életkor és a nem. Azt gondolom, hogy lehet valaki levelezősként akár 70 évesen is friss diplomás. Éppen ezért arra kérdez a kérdőív, hogy az adott válaszadó mikor szerzett diplomát.

1.4.A kérdőív a hipotézis megfogalmazásához szükséges részének kiértékelése

A kérdőív megszerkesztésekor fontos szempont volt az anonimitás megtartása, mivel előzetesen érzékelhető volt fórumokon a tartózkodó magatartás a megkérdezett óvodapedagógusok részéről. A kérdőívet túlnyomórészt óvodapedagógusok által látogatott facebook csoportokban lett megosztva. Ezen kívül az Oktatási Hivatal jegyzékéből² tudatosan választott óvodáknak, szám szerint 30 db, emailben lett kiküldve az anonim kérdőív linkje.

Az óvodák kiválasztásakor arra törekedtem, hogy legyen közöttük fővárosi, mind budai, mind pedig pesti oldalról, egyaránt központi és peremkerületi óvoda. A vidéki óvodák kiválasztásakor pedig lényeges volt, hogy legyen közöttük kistérségi, megyei jogú városi, illetve kisvárosi óvoda is.

Remélhetőleg érkeztek kitöltések ezen a vonalon is, de csak egyetlen egy emailre érkezett visszajelzés, miszerint az adott óvoda nem szeretné megosztani dolgozóival a kérdőívet. Nem indokolták meg hogy miért nem tölthetik ki a dolgozók a kérdőívet.

Az anonim kérdőív egyik hátránya, hogy a későbbi lekövetéskor nem lehet meghatározni, hogy a kitöltők honnan és milyen arányban voltak a válaszadók között. Érdekes lenne ezt is meghatározni, de a megkérdezettek sajnos elzárkóztak a személyük nyilvánosságra hozatalától. Voltak, akik a kérdőív kitöltésétől is.

¹ Universitet i Sør-øst Norge-fordítás norvégáról: Dél-kelet norvégiai egyetem

² [Oktatási Hivatal \(oktatas.hu\)](http://oktatas.hu)

Az első kérdés a következő volt: „Melyik területtel foglalkoznak behatóbban óvodájukban?”

A válaszok közül válaszhatták a vizuális emlékezetet, az auditív emlékezetet, a komplex emlékezetet, a verbális emlékezetet, illetve megjelölhették, hogy mindegyik területtel egyaránt foglalkoznak. Volt lehetőség egyéb gondolatok kifejtésére is, de ezzel a lehetőséggel mindösszesen egy fő élt, aki a mozgásfejlesztést jelölte meg. A válaszadók 75 %-a mindegyik fent említett területtel foglalkozunk választ jelölte meg.

A második kérdés: A figyelemfejlesztés melyik formáját alkalmazzák? Amennyiben többet is, jelöljön meg többet! Ha van hozzáfűzni valója, kérem tegye meg az egyéb alatt!

A figyelem fejlesztése kulcsfontosságú feladat. N. Kollár és Szabó (2004) külön fejezetet szentel a témának a *Pszichológia pedagógusoknak* című könyvében a percepció és figyelem címmel. A figyelem fejlesztése kritikus jelentőségű a magasabb kognitív működések fejlődéséhez. A tanuláshoz tartós figyelemre és megfelelő aktivációs szintre, motivációra van szükség.

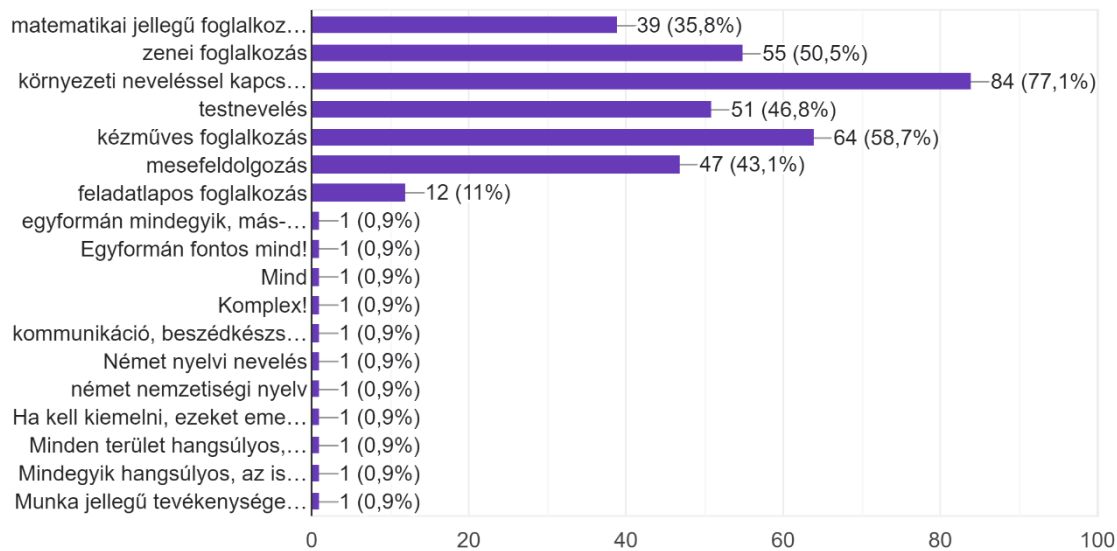
Prof. Dr. Gyarmathy Éva említi a Figyelemzavar nem figyelemhiány-kisokos otthonra cikkében a szándékos figyelem fejlesztését segítő memoriterek, valamint például a figyelem fenntartásában segíti a figyelemzavar miatt szétszórt gyermekeket az, ha valamire koncentrálniuk kell (Gyarmathy, É., 2020).

A fent említett szempontokat figyelembe véve soroltam fel alternatívákat a második kérdésnél megjelölhető válaszokhoz. A válaszadók körülbelül fele a Keresd a párját! illetve a Keresd az egyformákat! nevű figyelemfejlesztő játékokat preferálta. Viszonylag sok jelölést kapott az állhangfelismerős játék is. Megállapítható, hogy a kitöltők a megadott játékok mindegyikét választották 20-50%-os arányban.

A harmadik kérdés: Melyik típusú foglalkozás kap több hangsúlyt óvodájukban? A foglalkozások kiválasztásánál a válaszadók a következő csökkenő sorrendben választották a tevékenységeket. Legtöbbször a környezeti nevelés, majd a kézműves tevékenységeken alapuló foglalkozást, harmadsorban pedig a zenei foglalkozást preferálták. Sajnálatos módon a mozgásos tevékenységek, a testnevelés alig fért bele az első 5-be. A megkérdezettek alig 41%-a választotta a testnevelést.

3. Melyik típusú foglalkozás kap több hangsúlyt óvodájukban?

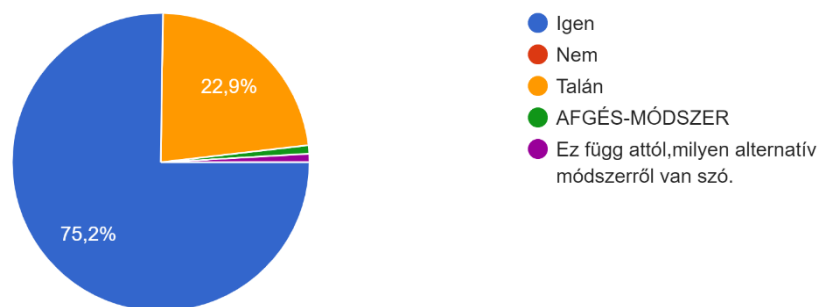
109 válasz

A negyedik kérdés: Ön nyitott lenne alternatív módszerek kipróbálására a hétköznapi óvodai foglalkozások keretében? A kérdőívet kitöltők majdnem 70%-a igennel válaszolt. Senki sem válaszolt nemmel. Mégis a projekt kipróbálására körülbelül 10-en jelentkeztek és végül senki sem vitte végig. Erre a problémának a kivizsgálására is vissza fog térni a dolgozat.

4. Ön nyitott lenne alternatív módszerek kipróbálására a hétköznapi óvodai foglalkozások keretében?

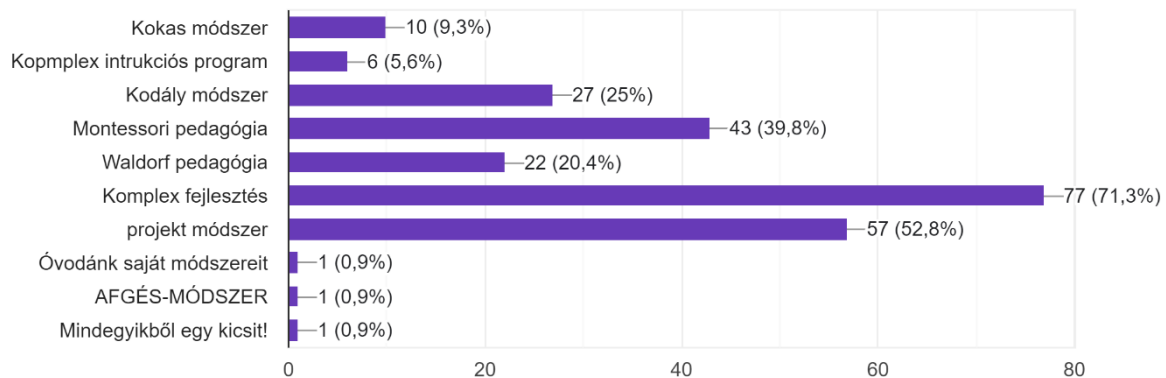
109 válasz

Az ötödik kérdés: Mely módszereket szereti használni? A komplex fejlesztés bizonyult a legnépszerűbbnek, 70%-ot kapott. Biztató volt a kutatás tárgya szempontjából, hogy 62% választotta a projekt módszert.

5. Mely módszereket szereti használni?

108 válasz

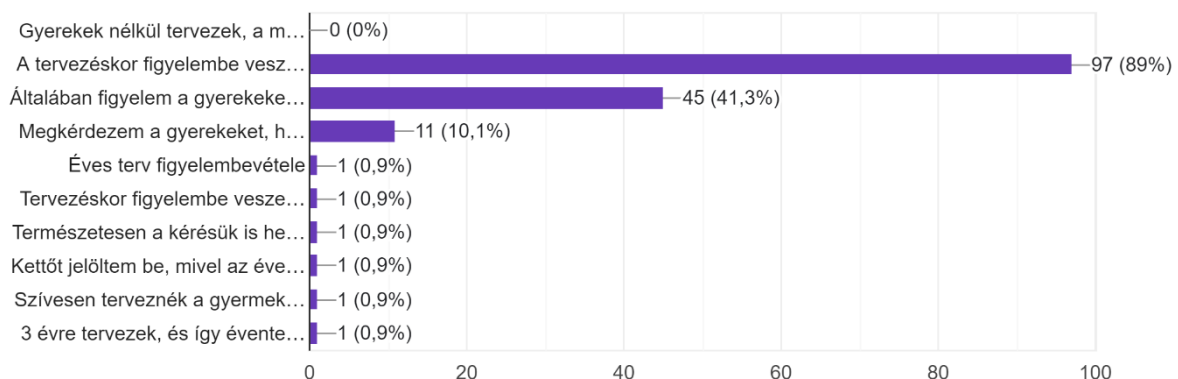

Mindenképpen hasznos lett volna rákérdezni arra, hogy amennyiben projektmódszerrel dolgoznak, úgy konkrétan melyikkel és milyen formában.

A hatodik kérdés: A mindennapok tervezésekor milyen mértékben veszi figyelembe a gyermekek kérését, igényeit, érdeklődését? A kérdés talán az összes közül a leginkább elgondolkodtató. Hogy merülhet fel ilyen kérdés? Miért ne venné figyelembe egy óvodapedagógus a foglalkozások tervezésekor a gyermekek érdeklődését? Ezek a kérdések a TDK verseny kezdeti szakaszában a témaismertetési napon merültek fel, amikor az akkor alacsonyszámú kitöltések alapján még nem lehetett messzemenő következtetéseket levonni. A válaszok sajnos igazolták azt, hogy nem szerepel az első háromban válaszban a gyermekek aktuális érdeklődése, mint a tervezés alapját képező szempont. Sokkal inkább az életkori sajátosságok és a csoport összetétele. Ennél a kérdésnél érdekes lett volna tudni, hogy a válaszok hogyan arányosak a diplomaszerzés évével.

6. A mindennapok tervezésekor milyen mértékben veszi figyelembe a gyermekek kérését, igényeit, érdeklődését?

109 válasz

Hetedik kérdés: Mit történik a "kódos" gyermekekkel (sajátos nevelési igényű³, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyerek⁴ stb.) a foglalkozások során?

Itt sem történt meglepetés. Sajnos az óvodapedagógusok nem kapnak megfelelő és elegendő oktatást az egyéni bánásmódot igénylő gyermekek mindennapi segítéséhez, megfelelő tanításához, integráláshoz. A válaszok azt mutatják, hogy picivel kevesebb, mint fele a megkérdezett óvodapedagógusoknak megpróbál tenni valamit és minden gyermeket valamilyen módon foglalkoztat. Majdnem 20% önerőből képezi magát, hogy megfelelően tudjon segíteni. Mindösszesen 14% kap segítséget a munkáltatótól szervezett továbbképzés keretében.

7. Mit történik a "kódos" gyermekekkel (sni, btmn stb.) a foglalkozások során?

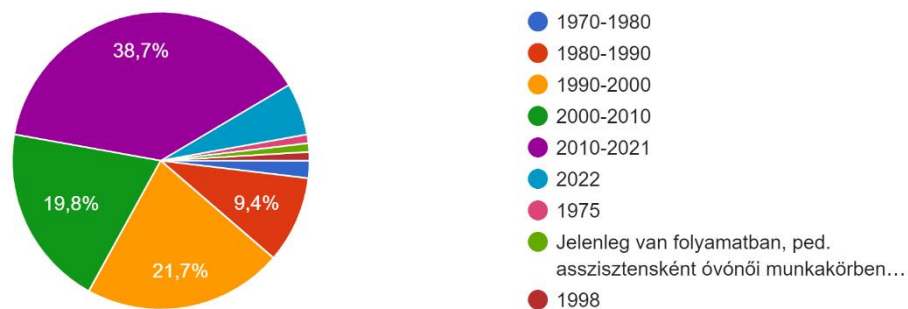
108 válasz

Nyolcadik kérdés: Mikor diplomázott Ön? A válaszadók több mint fele az elmúlt 20 évben diplomázott. 12 % 40-50 éve diplomázott, vagyis nagyesséllyel nyugdíjasként dolgozik.

8. Mikor diplomázott Ön?

106 válasz

A kérdés a diplomaszerzés évére vonatkozik, mivel az adott kutatás szempontjából ennek van jelentősége és nem annak, hogy ki hány éves. Az életkor irreleváns a friss módszerek kutatása szempontjából, hiszen akár nappali, akár levelező tagozaton idősebb korunkban is tanulhatunk.

Kilencedik kérdés: Felsőoktatási tanulmányai során volt lehetősége megismerni alternatív pedagógiai módszereket? A megkérdezett óvodapedagógusok több, mint 60%-a megismerkedett különböző alternatív pedagógiai módszerekkel a felsőoktatási tanulmányai során. 30% viszont nem találkozott

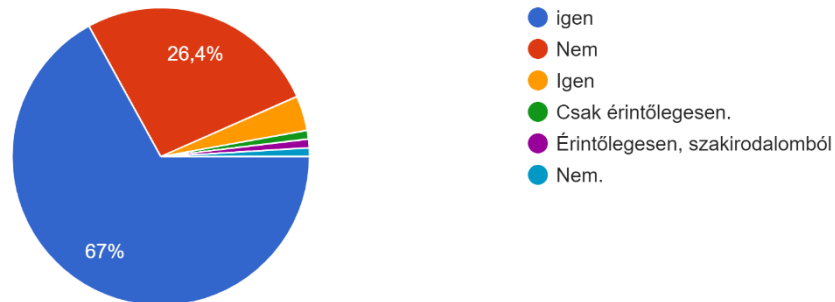
³ [Sajátos nevelési igény – Wikipédia \(wikipedia.org\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Saj%C3%A1tos_nevel%C3%A9si_ig%C3%A9ny)

⁴ [BTMN jelentése \(lexiq.hu\)](https://www.lexiq.hu/btmn-jelentes)

ilyen módszerekkel a felsőoktatási képzés három éve során. Megállapítható, hogy a megkérdezettek között, 10-ből minimum 3 óvodapedagógus nem dolgozik alternatív módszerekkel. Ez egy nagyon jó szám!

9. Felsőoktatási tanulmányai során volt lehetősége megismerni alternatív pedagógiai módszereket?

106 válasz

A tizedik kérdés: Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? A válaszadók nagyrésze itt hiányzó ismeretként jelölte meg az sajátos nevelési igényű gyermekek tanításhoz szükséges információk hiányát, vagyis a gyógypedagógiai, fejlesztőpedagógiai ismeretek szükségességét az egyre növekvő igény kiszolgálásának érdekében. Többen önértékeléssel elvégeztek ezzel kapcsolatos tanfolyamot vagy tanulmányt.

Tizenegyedik kérdés: Hol látja a legnagyobb problémát óvodai mindennapjaiban? Sajnálatos módon itt sem történt meglepetés. A megbecsülés hiánya és a munkaerőhiány „győzött”. Harmadik helyen megjelent a 21. századi gyermekek szükségleteihez nem igazodó, nem megfelelő szakmai felkészültség.

Az észrevételek között kiemelném az egyik választ, mely azt mondja, hogy szakmai megújulásra lenne szükség.

A kérdőív kérdéseire adott válaszok indították el a kutatást különböző területekre.

1.5.A hipotézis

Alternatív pedagógiai módszerek segítségével, a gyermekek aktuális kíváncsiságán alapuló skandináv projekt módszer alkalmazásával elérhető egy, az óvodai struktúrára jellemző hierarchiai viszonyokat megmozgató változás, innováció. A skandináv modellben megszűnik a hierarchiai viszony az óvodai dolgozók között. Ez az új helyzet motiválja az eddig háttérben dolgozókat és szakmai megújulásra ösztönzi az óvodapedagógusokat.

2. Skandináv tapasztalatok és kutatások a projektmodellel kapcsolatosan

Az UIO⁵ professzora, Jon Magne Vestøl⁶ tanulmányában⁷ tanárképzős hallgatók gyakorlati reflexióit elemezte. Az elemzés alapja az volt, hogy a pedagógus hallgatók miként használják a gyakorlatban Bjørndal és Lindberg didaktikai összefüggésmo­delljét.

Az UIO egyetem pedagógusképzésének alapja a saját tapasztalatokon alapuló gyakorlati képzés. A szemeszterek teljesítésének feltétele ún. arbeidskrav⁸, későbbiekben beadandó feladat, elkészítése. A beadandó feladat alapja többnyire egy elméleti tananyag gyakorlati felhasználásáról készített reflexió, melyet vagy írásban, vagy szóban kell bemutatni. (Ezek a feladatok többnyire maximum kétszer teljesíthetőek. Ha másodszorra sem sikerülnek, akkor nem vizsgázhat a tanuló az adott szakon.) Természetesen a megfelelő szakirodalom felhasználásával, azokra referálva. A felsőoktatási képzés ezen módja betekintést ad a mindennapok kihívásaiba és megfelelő didaktikai eszközöket ad a jövő pedagógusainak kezébe, amelyekkel a későbbiekben szakmailag felkészülten oktathatják a jövő nemzedékét. A skandináv oktatásban különösen nagy figyelmet kap az óvodai oktatás, megfelelő elméleti háttérrel.

Vestøl professzor cikkének alapját képező hallgatói reflexiók a következőképpen születtek meg. A hallgatókat elméleti oktatás keretében ismertették meg három didaktikai modellel:

En didaktisk relasjonsmodell⁹ (Bjørndal & Lieberg 1978, Gundem 1998, Strand & Kvernbe­kk 2000, Engelsen 2002). Ez szolgált alapjául a kutatásban említett projektnek is.

en religionsdidaktisk modell med fokus på kulturbegrepet¹⁰ (Afdal, Haakedal & Leganger-Krogstad 1997)

en aktivitetsmodell hentet fra sosiokulturell tradisjon¹¹ (Engeström 1987; Engeström 1999; Daniels 2001).¹²

A Bjørndal és Lieberg által 1978-ban publikált relációmodell alapja az oktatási folyamatban résztvevő elemek egymásra hatása. Minden és mindenki összefügg. Egyik elem sem fontosabb a másinál, és sem hierarchia, sem pedig sorrendiség nem állítható fel közöttük. Egyenértékűek és egyformán fontosak a végső cél elérésének érdekében, ami nem más, mint az optimális tanítási-tanulási folyamat megvalósítása a gyermekek javát szolgálva.

⁵ Universitet i Oslo, Egyetem Osloban

⁶ Jon Magne Vestøl, Professor - [Institutt for lærerutdanning og skoleforskning](#) (Tanárképző és iskolai kutatásokat végző intézet professzora)

⁷ Didaktiske modeller i lærerutdanningen, En analyse av lærerstudenters praksisrefleksjon (Didaktikai modellek a pedagógusoktatásban, tanárképzős hallgatók gyakorlati reflexiójának elemzése, 2008)

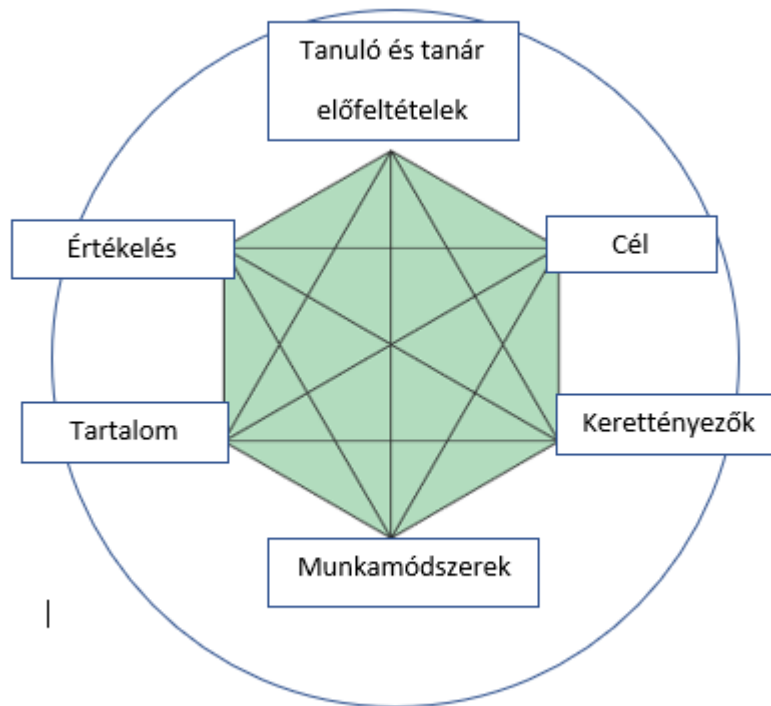
⁸ Arbeidskrav norvég szó, jelentése beadandó feladat, követelmény

⁹ En didaktisk relasjonsmodell, norvég kifejezés, jelentése: Egy didaktikai kapcsolatmodell

¹⁰ En religionsdidaktisk modell med fokus på kulturbegrepet, norvég kifejezés, jelentése: Egy vallásdidaktikai modell melynek középpontjában a kulturális vonatkozások állnak

¹¹ En aktivitetsmodell hentet fra sosiokulturell tradisjon, norvég kifejezés, jelentése: Egy tevékenységmodell, amely a szociokulturális tradíciókból ered

¹² [torgeich,+JMV-manuskript-2.pdf](#)

Kapcsolati modell/ Relasjonsmodellen (Engelsen nyomán, 2002)¹³

A gyermekek kulturális helyzetét helyezi középpontba a második modell. Az előbb említett relációmodell kapcsolati összefüggéseit nem vitatja, viszont nagy hangsúlyt fektet a gyermeket körülvevő helyi, majd nemzeti végül globális kulturális környezet hatásaira.

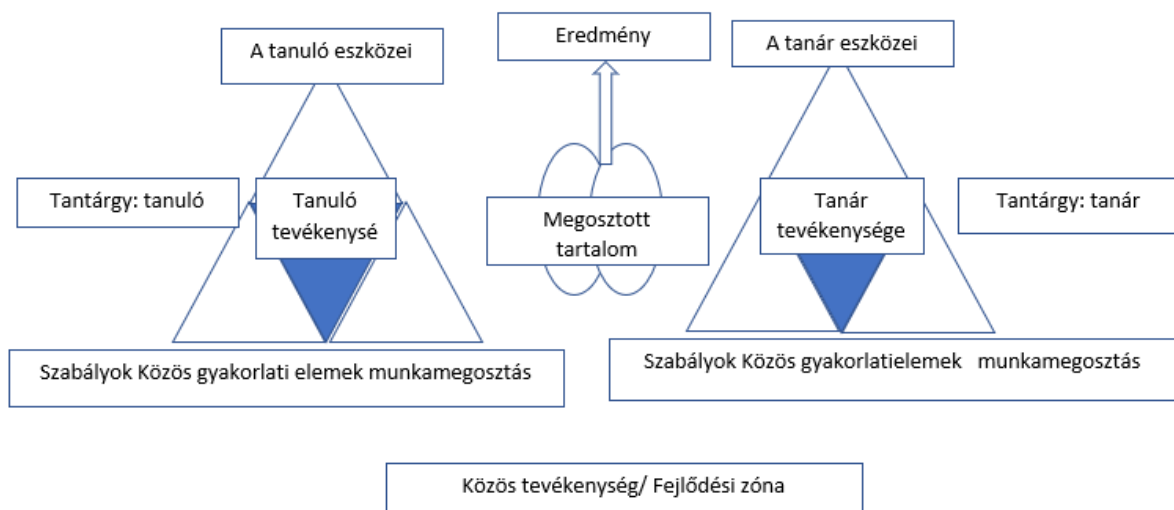
¹³ [torgeich,+JMV-manuskript-2.pdf](#), fordítás: Relációmodell Engelsen szerint

6.1. Didaktikai modell magyar mintája

Kultúra modell/Kulturmodellen (Afdal, Haakedal og Leganger-Krogstad 1997)¹⁴ (eredeti mellékletek 6.4.3)

A harmadik modell a tevékenységmodell. Ez a modell különválasztja a pedagógust és a tanulót, mint különálló szubjektumot. Az ábra az mutatja be, hogy különböző hatásokra hogyan alakul, miként fejlődik a kettőjük közötti kapcsolat, miként van hatással az egymás közötti tevékenységekre.

Tevékenység modell/Aktivitetsmodellen (Engeström 1987; Daniels 2001 nyomán)¹⁵ (eredeti mellékletek 6.4.4.)

¹⁴ [torgeich,+JMV-manuskript-2.pdf](#), fordítás: Kultúramodell, bővebben lásd

¹⁵ [torgeich,+JMV-manuskript-2.pdf](#), fordítás: tevékenységmodell, bővebben lásd

A cikk alapjául szolgáló kutatásban a hallgatók többsége a korábban említett 3 modell közül a kapcsolatimodellt választotta, mivel ezt találták legideálisabbnak pedagógiai megközelítésből. Többen használták a kapcsolati modellt egy másik modellel egyidejűleg. Ez a modell az alapja a kutatásban szereplő projektnek is.

A dolgozat alapjául szolgáló kutatás szempontjából releváns információ az, hogy megfelelő elméleti tudás birtokában bármelyik modellel elérhető egy optimális tanulási-tanítási folyamat. Rámutatott a cikk viszont arra is, hogy különböző helyzetek, eltérő kulturális háttér, eltérő csoportösszetétel esetén ajánlatos több modell egyidejű használata is.

A kapcsolati modell tehát, mondhatjuk a cikkben elhangzottak alapján, hogy az egyik legkönnyebben megvalósítható skandináv modell. Kezdeti kipróbálási szakaszban önmagában, majd más modellek segítségével, azokat egymással ötvözve érdemes kipróbálni majd alkalmazni az oktatási folyamatban. A fent említett kutatás csak egy azon sok kutatás közül, ami biztató a kapcsolati modell oktatási folyamatban felhasználáshoz.

2.1.A projekt vázlata

A projekt alapjául szolgál Bjørndal és Lieberg relációmodellje 1978-ból. A tervezés a projekt fontos szakasza. Mivel a relációmodell alapja az, hogy minden egyes elem egyenértékű és egyik sem fontosabb a másiknál, így a következő említési sorrendnek nincsen jelentősége, véletlenszerűen kerülnek bemutatásra.

Lényeges elem itt még az, hogy a tervezést megelőzi a megfigyelés. A gyermekek aktuális érdeklődésének kiderítésére több módszert javasol Alice Kjær, Prosjektarbeid i barnehaugen című könyvében (Kjær, A., 2016). A projekt témájának megválasztásáról és Kjær javaslatairól a későbbiekben említést tesz a dolgozat.

A tervezés 6 elemre bontható. Nem nevezhetjük meg egyiket sem elsőnek vagy utolsónak, mind a hat folyamatos kölcsönhatásban van egymással.

Cél vagyis norvégul a mál. A tervezéskor lényeges meghatározni, hogy mi is a távoli célunk és a közeli célunk. Távoli cél lehet például a gyermekek közötti baráti kapcsolatok elmélyítése, lehet a játék, melynek teret ad az óvoda. A játék maga egy „aréna”. A gyermek fejlődésének, tanulásának, szociális és nyelvi kölcsönhatásoknak „arénája”.

Közeli cél lehet például az, hogy a gyermekek tisztelik egymást nemi és etnikai hovatartozástól függetlenül. Lehet az is rövidtávú cél, hogy a gyermekek megismerkednek fogalmakkal, mint például: barátság, egyenlőség/egyenjogúság, illetve segítség.

Három fontos fogalmat kell megemlíteni a személyi feltételekkel kapcsolatosan. Ezek pedig:

1. Relasjonstekning / Összefüggésekben gondolkodás.
Próbáljunk meg mindent egyszerre látni! Lássuk meg, hogy a tervezés során is, ahogy egyébként az óvodai munka mindennapjaiban, fontos mindent látni, nem pedig csak bizonyos részleteket.
2. Neveléspedagógia/Danningspedagogikk

A klasszikus skandináv neveléspedagógia a gyermekek érdeklődése és a rendelkezésreálló személyi feltételek harmonikus összhangját tekinti fontosnak. A gyermekeknek „szavazati” joguk van a mindennapokban a tevékenységek kiválasztásakor.

3. A gyermekek részvétele/ Barns medvirkning

A norvég óvodai alaptanterv 7 területre bontható:

1. Kommunikáció, nyelv és szöveg
2. Test, mozgás és egészség
3. Művészet, kultúra és kreativitás
4. Természet, környezet és technika
5. Etika, vallás és filozófia
6. Lakókörnyezet és társadalom
7. Számok és formák

A projektek tartalmának meghatározásakor figyelembe kell venni a 7 területet, illetve azt, hogy milyen feladatokat határoz meg az óvodai alapterv a pedagógusok és a gyermekek számára. Ezek a célok jelentkeznek hosszútávú célként a tervezési modell ábráján. A célokon belüli konkrét feladatok pedig a rövidtávú célok között szerepelnek. A területek nagyjából megegyeznek a ONOAP¹⁶ által említett területekkel. Sokkal inkább kézzelfogható ezen módszer segítségével a tervezés során a tartalom. A tartalomnak Nome, Spieler és Rønning szerint két csoportja van: a formális és nem formális tartalom. A formális tartalma a projektnek nem más, mint a felnőttek által tervezett és megtervezett, az irányított rész (Nome m.fl., 2021). A nem formális tartalom a gyermekek spontaneitásából adódó tartalom, amely a napi játékok során fejlődik, formálódik. A tervezés során a gyermekek élhetnek demokratikus jogaikkal és jelezhetik, hogy mi az amit választani szeretnének. A 2-3 éves gyermekek például kézfeltartással, előre kinyomtatott tevékenységkártyák kiválasztásával jelezhetik, hogy mit szeretnének csinálni, melyik foglalkozás tűnik számukra legszimpatikusabbnak.

A gyermekeknek meg kell azt is tanítanunk, hogy a demokrácia hogyan működik. Kezdhethetjük ezt azzal, hogy hagyjuk őket részt venni a játékban, nem pedig egy előre felnőttek által eltervezett komplett „csomagot” kapnak. Ezáltal motiváltak lesznek, fejlődik a fantáziájuk, megtanulnak együttműködni, kompromisszumot kötni egymással.

A célok, a személyi feltételek és a gyermekek részvétele mellett lényeges faktor a projekt tartalma, melyet az ábrán innhold néven láthatunk. Gyakorlatilag a tartalom magában foglal minden óvodai tevékenységet, köztük például a foglalkozásokat, sétákat, játékos tevékenységeket. Tartalom lehet például egy foglalkozás vagy játéktevékenység, amely témája a barátság, közösség és a tisztelet. Mindhárom fogalom fontos az óvodáskorú gyermekek nevelési folyamatában. Csak úgy nevelhetünk egymást elfogadó felnőtteket, akik a jövő társadalmát alkotják, ha már óvodáskorban elültetjük a magokat a gyermekek fejében. Az elfogadás különösen fontos a „mobbing” visszaszorításában. Egymást elfogadó gyermekek nem fogják egymást „bántani” sem faji, sem egyéb különbözőségeik miatt. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásánál is meghatározó a befogadó és elfogadó közösség.

¹⁶ ONOAP rövidítés, Óvodai nevelés országos alapprogramja

2.1.1 Munkamódszerek

A projekt során használt módszerek Emilia Reggio filozófiáján alapulnak. A Reggio Emilia filozófia a következő elveket követi:

- A gyerekeknek legyen beleszólása a tananyagba
- A gyerekeknek képesnek kell lenniük a tapintás, látás, hallás, mozgás útján tanulni.
- A gyerekek sokféle anyaggal kell kapcsolatba kerülniük
- A gyerekek nincsenek korlátozva, végtelen sok utat választhatnak, hogy kifejezzék magukat ([Reggio Emilia | SzegedSchool](#)).

A gyermekek aktuális érdeklődési köre, kezdeményezőkézségük az adott témában fontos a projekt tanulásitartalmának kiválasztásakor, illetve, hogy ezzel kapcsolatosan hogyan alakul a munka. A pedagógusok véleménye mérvadó, de egy pillanatra sem szabad elfeledkeznünk a gyermekek részvételéről.

A szisztematikus dokumentáció meghatározó fontosságú a projekt során, mind a tervezési mind pedig a megvalósítási szakaszban. A dokumentáció során rögzíteni kell a gyermekek gondolait, véleményét a projekttel kapcsolatosan és arról ne feledkezzünk meg a megbeszélések során sem. A dokumentáció lényeges eleme a téma meghatározásának is.

2.1.2 Mi legyen a projekt témája?

Megfigyelhetjük a gyermekeket a mindennapokban. Mivel játszanak, miről beszélgetnek, mivel kapcsolatosan tesznek fel kérdéseket. Ezeket rögzíthetjük jegyzetek formájában, hangfelvételek segítségével vagy akár rövid videófelvételt is készíthetünk. A téma kiválasztásakor legyenek mellettünk a gyermekek által elajánlott lehetőségek. A tervezés ezen szakaszában fontos, hogy minden óvodai dolgozó jelen legyen. Nemcsak a pedagógus dolgozik a projekten, hanem mindenki. Ettől lesz a projekt közös, életteli, élő. A téma lehet konkrét, lehet elképzelt, érzékelésen alapuló (minden érzéket bekapcsoló), de lehet az esztétikai kifejezés különböző formáit bemutató is. A téma motivációjának nagyobb része a gyermekek felől érkezik. Ők adják meg alaphangot. A pedagógus szakértelmével, szakmai tudásával segíti, támogatja a projekt alakulását, formálódását.

Kolle, Larsen és Ulla pedagógiai dokumentációs spirálját követve érdemes haladni projekt során.

Kolle, Larsen és Ulla tervezési spirál/ plannaggingsspiralen 2010 (eredeti a mellékletekben)

2.1.3. Megfigyelés

Felfigyelni arra, hogy mi áll a gyermekek érdeklődésének középpontjában, megfigyelni a témával kapcsolatosan felbukkanó momentumokat. Feljegyzeteljük a beszélgetések gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt, gyermek-szülő között a témával kapcsolatosan. Legyünk jelenlévő, halló, megfigyelő és látó felnőttek! Inspirálódjunk a gyermekek által!

A projekt ezen pontján lényeges, hogy legyen egy adott hely, ahol gyűjthetjük a jegyzeteket, rajzokat, képeket. Egy projektábra, amit a gyermekek is láthatnak. Tarthatunk foglalkozásokat, ahol a táblán található tárgyakról beszélgetünk. A hallották és látottak alapján megtörténik az összegzés és a konkrét téma kiválasztása. Például a gyerekek sokat beszélgettek a zenéről, együtt énekelgettek, mindenféleképp hangszert gyártottak. A téma a zene lett. Legyen zenefoglalkozás minden hétfőn! Legyen benne éneklés, hangszerkészítés, hangszerek megismerése, táncolás stb. A témával kapcsolatos új ötletek felvetése, például mivel zenélhetünk még, kinek mit jelent a zene, megnézhetünk filmeket stb. A projekt más formában „újra élése”. Amennyiben eredményes a projekt úgy meg lehet csinálni újra picit másképpen, vagy akár folytatni abban a formában, ahogy elkezdtük.

Kjær javasolja, hogy a projekttel kapcsolatos foglalkozások mindig azonos időpontban, illetve napon legyenek. Az átláthatóság szempontjából ez megkönnyíti a gyermekek tájékozódását az adott napokon és a projekt egésze során (Kjær A., 2016). Az időzítés is meghatározó eleme a projektnek. Mi mennyi ideig tart, mikor szakítunk időt a nap során a dokumentálásra.

2.1.4. A projekt során alkalmazott tevékenységformák:

1. Foglalkozások
2. Beszélgetések a gyermekekkel a nap során egyéb tevékenységek alkalmával, mint például étkezés, udvari játék
3. A szabadjáték során a projektet támogató eszközök elhelyezése, melyekkel a gyermekek szabadon játszhatnak.

2.1.5. A pedagógus szerepe a projekt során:

1. A gyermek mögött áll, vagyis megfigyelő szerepe van. Ez a szerepkör javasolt akkor, amikor a pedagógus felméri a gyermekek tudását.
2. A pedagógus a gyermek mellett áll, amikor például egy spontán szerveződött játéktevékenységbe bekapcsolódik.
3. A pedagógus a gyermekek előtt áll olyan esetben, amikor a projekt során bizonyos tevékenységeket keretek közé kell terelgetni, amikor kénytelen irányító szerepet vállalni.

Lényeges, hogy a pedagógus legyen tudatában annak, hogy melyik szerepet veszi fel és hogy miért teszi azt.

2.1.6. Feltételek:

1. Gazdasági
2. Környezeti
3. Épület
4. Felszerelés
5. Személyi feltételek

Tulajdonképpen minden, ami részt vesz így vagy úgy a projektben. Képek, projekttábla, videófelvevételek, eszközök.

A szülőket is bevonhatjuk. A saját projektben ezt egy privát facebook csoporton keresztül tettem meg, ahol megírhatták a szülők, hogy mit mondtak a gyerekek otthon a projekt során, miről meséltek, milyen új játékot játszottak otthon, ami a projekthez volt köthető.

2.1.7. Értékelés

Az értékelés, tájékoztatás legyen mindig írásos. Formái lehetnek:

1. Nome szerint a „slik-har-vi-det” vagyis az „ezzel foglalkozunk/így vagyunk” dokumentáció, melynek során leírjuk, hogy a csoportunk mivel foglalkozik.
2. Facebook csoportban képek, videók, rövid írások megjelentetése.
3. Napi összegzés, leírás, melyet az öltöző információtáblájára függesztünk ki.

3. A skandináv gondolkodás

A dolgozat innovatív jellege abból adódik, hogy a fent bemutatott skandináv modell ilyen formában még nem jelent meg Magyarországon. A skandináv országok kapcsán sokan Finnországgal találkoznak először, mivel a PISA tesztek eredményes kitöltésének titkát szeretnék megtudni. Ezt tette Zakar Ágnes¹⁷ is, akinek a Magyarország és a skandináv országok közoktatása a PISA mérések tükrében című tanulmánya vizsgálja többek között a skandináv országok és Magyarország oktatási rendszerének szerkezetét is (1.ábra).

¹⁷ [View of Magyarország és a skandináv országok közoktatási rendszerei a PISA mérések tükrében \(opuseteducatio.hu\)](http://opuseteducatio.hu)

A skandináv és a magyar oktatás jellemző adatai

	Óvoda kötelező	Tankötelezettség			Középiskola (éves)	Sajátságok
		Kezdete (éves)	Vége (éves)	Szerkezet		
		alapozó+alsó középiskola: 9-10 év			felső középiskola	
Norvégia	nem	6	16	7+3	16-19	szakképzés
Dánia	1 év	7	16	7+2	16-19	egyéni szabott tanulás
Svédország	nem	7	16	6+3	16-19	sok nemzetiség liberális
Finnország	1 év	7	16	6+3	16-19	komprehenzív
		általános iskola: alsó+felső tagozat : 8 év 4+4			4/6/8 osztályos középiskola	
Magyarország	3 év /2015/	6	16	4+4+4	14-18	korai kezdés terve, korai osztályozás, tehetséggondozás
				6+6	12-18	
				4+8	10-18	

1.ábra

A táblázatból és a tanulmányból kiderül, hogy a skandináv országok közül Norvégiában nem kötelező az óvoda, illetve, hogy nem is ingyenes. Zakar szerint a siker valódi kulcsa a „skandináv gondolkodás” -ban rejlik, melyet az élet szinte minden területén önbizalom, mások elfogadása, ugyanakkor a nemzeti sajátosságokra alapozott saját út és önállóépítkezés jellemez.

2.ábra

Igazán szembetűnő a különbség a fenti ábrán. Az egy diákra eső oktatási célú éves közkiadások dollárban kifejezve a középiskola végeztéig szinte háromszoros összeget mutatnak Magyarország és Norvégia között (2.ábra).

További érdekes és a dolgozat szempontjából releváns információ¹⁸, hogy Finnországban a pedagógusok továbbképzését az állam finanszírozza. Az intézményvezetők felelőssége a pedagógusok megfelelő szakmai előmenetelének biztosítása. Ezek a kötelező továbbképzések 3-5 naposak, vagy a tanév elején vagy a végén kerül rájuk sor.

A kérdőívben és az interjúkban is világosan kirajzolódott, hogy a megkérdezett óvodapedagógusok többnyire önerőből képezik magukat. Azok között, akik végül mégsem vállalták el a projektet, mindenki intézményi konfliktusra hivatkozott. Egész egyszerűen nem egyezett bele a vezetőség. Mindenképpen hasznos lenne megtudni, hogy milyen okok álltak a háttérben. Addig minden kijelentés csak találgatás.

A tények a következők. Szükséges az innováció, szükséges az oktatásba invesztálni, mivel a jövő nemzedékét neveljük. Nem mindegy, hogy milyen információkhoz jutnak a gyerekek az óvodákban, hogy milyen módszerek segítségével dolgoznak a pedagógusok és hogy hagyjuk-e a gyerekeket kreatívan tanulni.

4. A projekt megvalósításához vezető út

A tervezés az óvodai pedagógia munka része. A kutatásom során volt szerencsém olvasni foglalkozási tervet többek között 1961-ből (lásd mellékletek foglalkozástervek). Munkám során igyekeztem minél több tervezetet elolvasni minél több korszakból. A foglalkozási tervek tükrözik a mindenkori elvárásokat egy óvodai foglalkozás tekintetében. Legalábbis ezt gondolnánk. De vajon így van-e ez 2021-ben?

A foglalkozástervek tanulmányozása közben szembetűnő volt a szinte minimálissá zsugorodott változás az elmúlt közel 60 évben. A foglalkozástervek felépítése, tartalmi mondanivalója, a játékok változatossága stb. szinte semmit sem változott az évek során.

Felmerül a kérdés, hogy vajon a gyermekek is ugyanolyanok? Vajon a gyermekekkel kapcsolatos elvárások lehetnek majdnem ugyanazok, mint pl. 1960-ban?

Itt kanyarodnék vissza a kezdeti szakaszban elkészített kérdőívhez és az egyik kérdésre adott válaszokhoz. Figyelembe veszi-e Ön, megkérdezi-e Ön a gyermekeket, hogy éppen milyen témával szeretnének foglalkozni? Szempont-e a tervezés során a gyermekek aktuális érdeklődési köre? Fontos mindig az éves terv követése? Mennyire lehetünk rugalmasak?

Prof. Dr. Gyarmathy Éva egy a Horváth-Kovács Szilárddal folytatott beszélgetésében kifejtette gondolatait a 21. századi gyerekekkel kapcsolatosan¹⁹. Tudnunk kell, hogy mire kell felkészítenünk a gyerekeket, de azt is, hogy milyen gyerekeket készítünk fel a gyors változásokkal teli jövőre. Mert hogy nemcsak a világ változik, hanem a gyerekek is. Gyarmathy

¹⁸ [View of Magyarország és a skandináv országok közoktatási rendszerei a PISA mérések tükrében \(opuseteducatio.hu\)](http://opuseteducatio.hu)

¹⁹ [Transindex - „A teljes oktatásnak át kell állnia: kultúrát kellene váltanunk, hiszen körülöttünk megváltozott a világ”](#)

Éva hangsúlyozza a tehetséges gyerekek hátrányos helyzetét is. Egyre inkább úgy látszik, hogy nem a ritka kivétel, hanem inkább a szabály, hogy a tehetség valami normálistól való eltérés. [a Transindex.ro portálról](http://a.Transindex.ro/portálról).

4.1.A projekt levezetésének megszervezése, kihívások, kudarc

A kutatás alapjául szolgáló projekt lefuttatására az elmúlt félévben többször is tettem kísérletet. Nyáron úgy tűnt, hogy van 5 vállalkozószellemű óvodapedagógus, aki szívesen kipróbálná a projektet skandináv minta alapján. Ehhez elkészítettem egy átlátható tervet. A tervbe már csak az éppen aktuális témát kellett beleilleszteni és lefolytatni a kísérleti projektet. Sajnálatos módon egymás után jelentkeztek, hogy sajnos nem tudják megcsinálni. Volt, aki vezetői utasításra hivatkozott, volt, aki egyszerűen elfáradt és nem érzett hozzá elég erőt és olyan is volt, aki végül nem is válaszolt.

A kutatási téma megválasztásakor a kérdőívemre hagytam. A kérdőív egyik kérdése pont arra vonatkozik, hogy a válaszadó nyitott-e új módszerekre. Összesen 110 válaszadóból 75,2 % válaszolt igennel arra a kérdésre, hogy: Ön nyitott lenne alternatív módszerek kipróbálására a hétköznapi óvodai foglalkozások keretében? Ugyanerre a kérdésre 22,9% válaszolta, hogy talán. Vagyis a megkérdezettek majdnem mindegyike hajlott volna egy projekt alternatív módszerrel kipróbálására.

A kérdőív másik kulcskérdése volt, hogy: Mely módszereket szereti használni? Ebben az esetben a válaszadók 52% a projekt módszert választotta. A fent említett két kérdésre adott válaszok alapján arra következtethetünk/következtethetünk, hogy semmi akadály nem lehet/lehetett volna egy projekt módszerrel, még ha skandináv is, belevágni egy gyermekközponjú projektbe.

A skandináv országokban lefolytatott kísérletek kecsegtető eredményei, a kérdőív kérdéseire adott válaszok és az elszánt elhatározás nem volt elegendő a megvalósításhoz. Nem sikerült egyetlenegy óvodában sem megvalósítani a projektet skandináv mintára. A kialakult helyzet viszont arra sarkalt, hogy megtaláljam a kudarc okait. A furcsa helyzet új irányvonalat jelölt meg a kutatás szempontjából.

4.2. Történelmi kitekintés

A 21. század elején kompetencia alapú óvodai programcsomag egyik központi fogalma az integráció volt. Szükségessé vált a megnövekedett igény miatt kezdetben az SNI²⁰ gyermekek,

²⁰ Sajátos nevelési igényű tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd, (a Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény)

majd a HH²¹ és a HHH²² gyermekek integrációja. Ahogy a tanulmány is említi, ez sajnos még mostanra, 2022-re sem következett be. Amiért ezt pont itt és pont így kerül említésre az az, hogy párhuzam rajzolódik ki az okokat illetően. Vajon mi lehet az oka annak, hogy egy, más európai országokban sikerrel működő, projekt kipróbálásáig is nehéz eljutni? Vajon mi lehet az oka annak, hogy körülbelül 20 év alatt nem tudott megvalósulni az SNI gyermekek integrálása, sem pedig a HH és a HHH gyermekeké?

A változtatásokra irányuló törekvésekből végül is leszűrődött egy újfajta megközelítés: „minden gyerek más, ezért a differenciálás nemcsak az integrálásra szoruló gyerekek számára kívánatos pedagógusi magatartás, hanem minden gyerekre kell, hogy vonatkozzon. A befogadó pedagógia, az inklúzió, szélesebb értelmet kap, mint a differenciálás vagy az integráció. Az inklúzió szemléletnek tekinthető, a differenciálás módszereknek, az integráció pedig helyzetnek, szituációnak, amelyben az átlagostól markánsan eltérő fejlődési irányú, vagy eltérő fejlődési ütemű gyerek van a fókuszban”²³.

2009-2010 körül esedékesség váltak az ONAP²⁴ felülvizsgálatára irányuló törekvések. A dolgozat alapjául szolgáló projektterv hazai kipróbálására irányuló kísérlet kudarcba fulladásának okait vizsgálva megemlíthető az új szakmai igények egyike. Lássuk előbb a szakmai igényeket, melyek 2010 körül léptek fel és melyek sürgették az ONAP felülvizsgálatát.

1. Környezettudatosság
2. Kreativitás
3. Az óvodai dolgozók külső és belső kapcsolatrendszerének aktívabbá tétele²⁵

Mivel a kutatás szempontjából csak a fent említett harmadik pont a releváns, így a továbbiakban ezzel a vonallal foglalkozok.

A szakirodalmak böngészése során érdekes kézikönyvre bukkantam. Nevezetesen a JGYTF kiadványára, Pályakezdő óvodapedagógusok túlélőkészlete ²⁶címmel. A kézikönyv többek között hangsúlyozza a kommunikáció fontosságát, illetve a kompetencia határok tisztázását első találkozáskor.

²¹ Hátrányos helyzetű (HH) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) jogosult gyermek, nagykorúvá vált gyermek vagy fiatal felnőtt, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll: a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, alacsony foglalkoztatottságú, vagy a gyermek elégtelen lakókörnyezetben, illetve lakáskörülmények között élő gyermek vagy fiatal felnőtt. ([Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek – Fenntartható fejlődési célok \(ksh.hu\)](#))

²² Halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) az, aki esetében a HH-ként meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll, továbbá a családjából kiemelt, szakellátást nyújtó intézményekben elhelyezett, nevelésbe vett gyermek, valamint az utógondozói ellátásban részesülő, tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. ([Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek – Fenntartható fejlődési célok \(ksh.hu\)](#))

²³ [nevelestudomany_2013_4_34-44.pdf \(elte.hu\)](#)

²⁴ Óvodai nevelés országos alapprogramja

²⁵ [nevelestudomany_2013_4_34-44.pdf \(elte.hu\)](#)

²⁶ [12.3. A kommunikáció fontossága a partneri együttműködésben | Pályakezdő óvodapedagógusok túlélőkészlete \(jgyvk.hu\)](#)

A kompetencia határok tisztázásához érdemes tudni a saját és egymás munkaköri leírását (lásd mellékletek 9.6.13). Mindegyik munkaköri leírásban szerepel, hogy együtt kell működni a felettesekkel, a munkatársakkal és az óvodai dolgozókkal.

Sajnos a kérdőívben is megjelennek ezzel kapcsolatos problémák. Leginkább olyan helyzetben amikor egy fiatalabb, adott esetben egy friss diplomás óvodapedagógus együtt dolgozik egy idősebb kollégával. Nyilván az alapelgondolás az, hogy az idősebb kolléga betanítja a kezdő kollégát, de ez többnyire abban merül ki, hogy a tapasztaltabb óvodapedagógus a saját maga által beváltnak látott módszerekkel szeretne együtt dolgozni. Lehetséges, hogy a friss diplomás óvodapedagógus tanult olyan módszereket, melyekkel jobban igazodhatna a 21. századi gyermekek igényeihez, de sajnos nem tudja a gyakorlatban kipróbálni. Erre világítottak rá az interjúk. Mindkét megkérdezett óvodapedagógus említett ilyen munkahelyi konfliktushelyzeteket. Egyiküknél (lásd melléklet) a fenntartó bevonását kellett kérni a probléma megoldására és még így sem sikerült maradéktalanul megszüntetni a konfliktusforrást.

Külön kutatási alap lehetne annak felderítése is, hogy vajon mennyire követi a megváltozott igényeket a munkaköri leírás és hogy vajon hány óvodában fektetnek hangsúlyt a dokumentumban leírtak gyakorlati megismertetésére és megvalósítására.

A konkrét, a kutatással releváns, vonatkozás ezzel kapcsolatosan a munkahelyi hierarchia, az emiatt kialakuló konfliktushelyzetek, illetve a projektmunkához szükséges együttműködés.

A mellékletben megtalálhatók a munkaköri leírások. Hosszasan tanulmányoztam és arra jutottam, hogy minden nagyon szépen megvan fogalmazva csak éppen az hiányzik, hogy miben és mikor kellene együttműködnie az óvodapedagógusnak, a pedagógiai asszisztensnek és a dajkának. Nincsenek konkrét közös feladatok. Mindenki valakit utasíthat vagy valakinek alá van rendelve.

A skandináv projekt lényege nemcsak a gyermekközpontúság, hanem a gyermekekkel együtt dolgozók együttműködése is. A projektben nincsen hierarchia. Pontosan ugyanúgy, ahogyan a relációmodell elemei között sincsen alá-, fölérendeltségi viszony. Mindenki együtt dolgozik a közös cél érdekében, vagyis azért, hogy a gyermekek minőségi oktatás keretében, saját életkoruknak és érdeklődésüknek megfelelő ismeretekkel gazdagodjanak egy, és remélhetőleg mindegyik, óvodai nap során.

Amennyiben éppen a dajka fedez fel egy új érdeklődési területet, ami a gyerekeket a leginkább foglalkoztatja, akkor a dajka dokumentálja és ő veti fel a munkaértekezleten. Igen, itt van a következő probléma. Többnyire nem vesz részt a dajka a munkaértekezleteken és a pedagógiai asszisztens sem mindegyiken. Van több olyan óvoda is, ahol egyáltalán nincsen pedagógiai asszisztens.

Valószínű, de ez csak feltételezés, hogy ez lehetséges egyike azon okoknak melyek a projekt kudarcba fulladásához vezettek. Az óvodapedagógus egymaga kevés a feladathoz. Amennyiben követi az óvoda házirendjét, szokásait, akkor nem ad oktatási feladatot vagy oktatással szorosan összefüggő feladatot dajkának vagy pedagógiai asszisztensnek. Pedig ki lehetne próbálni. Természetesen az óvodapedagógus ellátna a szükséges információkkal kollégáit és ők ezután tudnának önállóan a gyerekekkel tevékenykedni. Hosszútávon, ezt a saját munkahelyemen is

tapasztalom, a dolgozók önbizalomra tesznek szert, továbbképzésre mennek, tanulnak. Ezzel is biztosítva egy minőségibb oktatást a gyerekek számára az óvodában. Mindenképpen ez lesz a jövő útja.

Minden tervezés kérdése. Mindenre lehet időt találni, csak akarni kell a változást. Az óvodapedagógus megbecsülése, intézményen belüli helyzete, tekintélye nem csorbul attól, hogy a dajka vagy a pedagógiai asszisztens ötlete lesz alapja a projektnek.

Az óvodapedagógus a projekt során végig vezető szerepben van, hiszen ő biztosítja a pedagógia munka megvalósulását.

4.3. Kvalitatív vizsgálat, interjú óvodapedagógusokkal az okok felkutatása céljából

Mindenképpen fontos megtudni, hogy mely okok vezettek ahhoz, hogy az óvodapedagógusok nem próbálták ki a projektet. Az interjút, mint vizsgálati eszközt jelöltem meg. Az interjú segítségével célzottan kereshetünk rá egy adott problémára. Nyilván ezzel a módszerrel nagyobb a hibalehetőség, de törekedtem arra, hogy kompetens személyekkel készüljön a beszélgetés.

Összeállítottam egy interjú kérdéssort, amit megosztottam több, óvodapedagógusok által látogatott facebook csoportban. A kérdések kiválasztásakor az előzetesen felbukkant problémákra koncentráltam. Legfőképpen arra voltam kíváncsi, hogy mennyire életszerű az skandináv projektterv kipróbálása iránt tanúsított érdektelenség okai közé sorolni a munkahelyi konfliktust, a kiégést, az érdeklődés hiányát.

Az interjúk elkészítése közben fényderült arra, hogy valószínűsíthetően több okra vezethető vissza a kutatás kudarcba fulladása. Ezek az okok lehetnek:

- az újtól való félelem
- a tradicionális vonal megtartásához való ragaszkodás
- a kezdő vállalkozószellemű óvodapedagógusok konfliktuskerülése a pályán évtizedek óta dolgozó kollégákkal szemben
- Fásultság, kiégés
- Motiválatlanság
- Munkahelyi konfliktusok, illetve azok kerülése

4.4. Az interjúk értékelése

Két különböző személyiségű óvodapedagógussal készült beszélgetés. Az első beszélgetésből kiderült, hogy az egyházi működtetésű óvoda figyelmet fordít a pedagógusok továbbképzésére. A Katolikus Pedagógiai Intézet²⁷ szervezésben vesznek részt a kollégák a továbbképzésükön²⁸. Az interjú alanya külön kiemelte Boldizsár Ildikó, író, mesekutató, meseterapeuta előadását, melyet hasznosnak és színvonalasnak talált. Természetesen önerőből és képezi magát, mert

²⁷ [Katolikus Pedagógiai Intézet | Menjetek és tanítsatok minden népet! \(katped.hu\)](http://katped.hu)

²⁸ A 277/1997. (XII.22.) Kormányrendelet értelmében a pedagógusoknak 7 évenként kötelező 120 óra továbbképzésen részt venni.

szükségesnek tartja, hogy a gyermekek neveléséhez, oktatásához szükséges naprakész információkkal rendelkezzen.

A megkérdezett óvodapedagógus is dolgozott projekt módszerrel, melyet az óvoda pedagógusai állítottak össze. Ez képezte a pedagógia program alapját. A programban meghatározott irányvonalától nem lehetett eltérni. A vezetőség ezt óralátogatások keretében folyamatosan ellenőrizte. Problémát jelentett az ebben a közegben 20-30 éve szocializálódott kollégák makacs ragaszkodása a régi megszokott módszerekhez. Saját, újszerű módszereket csak akkor tudott kipróbálni, amikor az óvodapedagógus párja éppen beteg volt, vagy éppen nem kapott ellenőrzést. Pedagógiai hitvallását is a lendületesség és megújulni akarás jellemzi. A gyerekeket életre szeretné nevelni, természetesen a társadalmi normák megtanítása és megtartása mellett. Kiemelti a vallási nevelés fontosságát. Szeret a gyerekekkel Istenről beszélgetni. Szakmáját elhivatottan szerető óvodapedagógus képe rajzolódott ki számomra a beszélgetés során. Sajnálatos, hogy többször is kiérződött a tehetetlenség, a falakba ütközés és a gyermekeket ért atrocitások miatti frusztráció. A skandináv projekt kipróbálásával kapcsolatosan problémaként jelölte meg a dolgozók motiválatlanságát. Szülői értekezletre sem szívesen mennek a dajkák, mert az nem a munkaidőben van és nem jár érte plusz pénz.

A második beszélgetés alanya szintén több éve pályán dolgozó óvodapedagógus. Saját elhatározásból számos képzésen vett részt. Többek között fejlesztő pedagógus is és ebben a minőségében is dolgozik az óvodában. Pedagógiai munkájára jellemző, hogy a gyerekek állnak a középpontban. Mindennapi megfigyelésekkel igyekszik megismerni őket a tanév során. Éppen ezért a tervezéskor csak témaköröket jelöl meg, melyeket a későbbiekben, a gyermekek megismerése után, tölt fel tartalommal. Minden feladatot minimum 2 szintre differenciálva tervez. Az éves tervet minimum 3 havonta felülvizsgálja és módosítja, alakítja az igények szerint. Problémaként jelölte meg elsőként a rossz társadalmi megítélést. Véleménye szerint az óvodapedagógusokat nem sorolja a társadalom a pedagógusok közé. Másodszor az aránytalanul sok adminisztrációt, majd a munkahelyi konfliktushelyzeteket, melyek háttérében többnyire az állhat, hogy a dolgozók nincsenek tisztában sem saját sem a kollégáik kompetenciáival. Ezen kívül a munkaköri leírásban szereplő feladatokat sem mindig tudják. Az okok átbeszélése során megemlítésre került még a kiégés és a bérfeszültség is. Megoldásként egy saját maga által kidolgozott problémamegoldó tervet említett. A terv megítélésem szerint példaértékű, ezért a mellékletekbe bele is tettem. A kollektíva bevonásával tervet kell készíteni a konfliktushelyzetek megszüntetésére. Komoly feladat ez a vezetőség számára is. Lassú folyamat amíg látható, kézzel fogható eredmény születik. A beszélgetés során egy szakmáját szerető, gyerekekkel foglalkozó és azok érdeklődését szemelőtt tartó felkészült óvodapedagógus képe rajzolódott ki számomra.

4.5. Az interjúk kutatási szempontból releváns megállapításai

Mindkét beszélgetés alátámasztotta az előzetesen felmerült okok mindegyikét és újakat is jelölt meg. A munkahelyi konfliktusok és azok kezelése tulajdonképpen a legtöbbször említett ok.

A szakirodalom is behatóan foglalkozott már több évtizede is ezzel a problémakörrel.

Freudenberger²⁹(1980) pszichoanalitikus nevéhez fűződik a „burnout” vagyis a kiégés fogalom. Kutatásai során arra a következtetésre jutott, hogy a kiégés összefüggésbe hozható a munkahelyi stresszel.

Freudenberger szerint, hivatkozva Kollár (2014): Ez a szindróma krónikus, emocionális megterhelések, stresszek nyomán fellépő fizikai, emocionális, mentális kimerülés állapota, amely a reménytelenség és inkompetencia érzésével, célok és ideálok elvesztésével jár, s amelyet a saját személyre, munkára, illetve másokra vonatkozó negatív attitűdök jellemeznek.

Sződy Judit az Új Köznevelés 2015-ös különszámában szintén az óvodai konfliktusok problémakörével foglalkozik.³⁰Megemlíti, hogy az óvónő egyik feladata, hogy a csoportot egybe tartsa. Sződy állítása a szülők, gyermekek és óvodai dolgozók csoportjáról ír. Mivel sokféle erős érzelmeggyűlés és sűrűlödik, így elkerülhetetlen a konfliktus. Viszont a konfliktushelyzetek kezelése nem kerülhető ki.

Sződy három lehetséges utat jelöl meg.

1. Konfliktuskerülő
2. A konfliktushelyzeteket megelőző
3. A konfliktust kezelő

A konfliktuskerülő nem szembesíti a másik felet a problémával. Lehet, hogy a szülő konfliktuskerülő, de az is előfordulhat, hogy az óvodapedagógus a konfliktuskerülő. Egyik eset sem ideális.

A konfliktushelyzeteket megelőző magatartás alapja az empátia. Szükséges hozzátartozója kellene, hogy legyen minden óvodapedagógus attitűdjének az empátia. A segítségével ugyanis számos konfliktushelyzet elkerülhető. A bizonyos konfliktusközel helyzetek során fontos számba venni, hogy az adott szituációban mit él át a gyermek, a szülő, illetve, hogy ezekre a jelekre hogyan reagálhat az óvodapedagógus, ha el szeretné kerülni a konfliktust.

Sződy publikációja újabb stresszfaktorokat említett, melyekkel az óvodapedagógusoknak nap mint nap szembesülniük kell.

Dr. Kollár Csaba kutatásában³¹ a „burnout” fogalom keletkezésének körülményeit, megnevezi az esetleges „társbetegségeket” és bemutatja a szervezeti megközelítésű témakutatásokat. A kutatásból kiderül többek között az is, hogy a kiégés következménye a stressznek számos más tünettől, tünetcsoporttal, betegséggel együtt, ugyanakkor a két fogalom között több különbség is található például az, hogy a kiégésnél az érzelmek tompává válnak, a stressznél pedig az érzelmek túlreagáltak lehetnek. Szembetűnő különbség az is, hogy a kiégésnél az érzelmi sérülés az elsődleges, a stressznél pedig biológiai test sérülése az elsődleges. A kiégés közvetlenül soha nem végez senkivel, de hosszú távon az egyén élete értelmetlenné válik. A stressz képes idő előtt végezni az egyénnel, így az nem képes befejezni azt, amit elkezdett.

²⁹ [Herbert Freudenberger - Wikipedia](#)

³⁰ [Konfliktuskezelés az óvodában | Pedagógiai Folyóiratok \(gov.hu\)](#)

³¹ [fluentum | 3_drkollarcsaba.pdf](#)

A konfliktusok kezelésére különböző példákat találhatunk a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Alkalmazott Pedagógia és Pszichológia tanszék oktatási segédanyagában, melyet Csomortáni D. Zoltán állított össze³².

A segédanyag legelsőként említi a kompetenciák meghatározását. Ez derült ki az egyik interjúból is és ezt említi a dolgozat is elsőként a kutatás kudarcainak okaként is. A kompetenciák meghatározása után fel kell tárni a valódi okokat, majd beszélgetések során tisztázni és tervet kidolgozni azok orvoslására.

4. Konklúzió

A skandináv projektmódszer egy újszerű, gyermekközpontú tervezési módszer. Segítségével a gyerekek természetes kíváncsiságán keresztül és arra alapozva gyakorlatilag bármilyen téma feldolgozható. A teljes óvodai kollektívára alapoz. Mindenki, aki részese az adott projektnek, egyenrangú, de egyben egymás alapos munkájától függő eleme annak. A résztvevők aktivitásának és motivációjának kulcsa az egyenjogúság és a természetes versengési ösztön.

A tervezés alapja nem a naptár, nem az évtizedek alatt kialakított szokások, sem pedig az adott esetben elavult módszer használata. Minden alfája és ómegája maga a gyermek és az ő kíváncsisága. A projekt addig tartható fent, ameddig a gyerekek érdeklődése tart. Egy témához több altéma kapcsolható. Más formában tovább folytatható, kiteljesíthető.

A gyerekek minden alkalommal, amikor az udvaron vannak, kiásnak egy kisebb területet. Többféle eszközt használnak, botokat, kavicsokat, cipőtalpat. Bármit, amivel ásni tudnak. A föld alól aztán előbukkan egy kukac, két hangya, egy komplett százlábú család. Megfigyeli ezt az óvodapedagógus vagy asszisztens, vagy a dajka. A soron következő értekezleten felmerül a kérdés, hogy mi is legyen a következő téma.

Ha skandináv módon gondolkodunk, akkor lehetne például a földalatti élővilág, a kertészkedés, a rovarok stb. Erre építve megtölthetjük a témát matematikai tartalommal, mert létrehozhatunk halmazokat. Taníthatunk mondókákat, melyeket ásás közben mondogatunk. Énekelhetünk a kukacokról, a hangyákról. Rajzolhatunk földalatti lakhelyeket lakóikkal együtt. Tehetjük ezt akkor is, ha éppen húsvét előtt vagyunk két héttel.

Mondhatnánk, hogy eddig ez egy sima projektterv. Mitől lenne ez skandináv? És ha az, miért kellene nekünk használni ezt?

A válasz maga a kutatásom. Miért kellene a Márton napi szokásokról beszélni napokon keresztül, amikor a gyerekeket éppen az őket körülvevő élővilág érdekli? Fel kell ismerni, hogy a 21. század óvodáinak követniük kell a 21. századi gyerekek igényeit és azokhoz igazított módszerekkel kellene tervezniük. A gyerekek érdeklődése eszközként használható. Kreatív tervezés útján megvalósítható minden más is, ami esetleg naptárhoz kötött. A lényeg az, hogy vegyük észre a gyerekeket, lássuk, hogy mit szeretnének és gondolkodó, kreatív, a 21. század új kihívásainak megfelelni tudó gyerekeket neveljünk.

³² [konfliktuskezeles_az_ovodaban.pdf \(u-szeged.hu\)](https://www.u-szeged.hu/konfliktuskezeles_az_ovodaban.pdf)

Napjainkban egyre nagyobb probléma az átlagostól eltérő nevelési igényű gyermekek óvodai oktatása. A kérdőívben a megkérdezett óvodapedagógusok nagyrésze hiányolja a felsőoktatásból a fejlesztőpedagógiát, a gyógypedagógiát, esetlegesen alapozó ismereteket a sajátos nevelési igényű gyermekekhez, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdőkhöz.

A gyerekek számára kitágult a világ. Mindenholnan információhoz juthatnak. Gyorsabban, mint például 5 éve és elképzelhetetlenül gyorsan ahhoz képest, mint 20-30 évvel ezelőtt.

Miként is kapcsolódik a projekt módszer a sajátos nevelési igényhez? Saját tapasztalatot említenék. Érkezett az óvodánkba egy 4 éves kisfiú. Azonnal látni lehetett, hogy egy kicsit „furi”, más, mint a hasonló életkorú társai. Egy mese volt a kedvence, szinte kívülről tudta a szöveget és az énekeket is. Más területeken elmaradást tapasztaltunk. Szorongó, nehezen barátkozó kisfiú volt. Láttuk, hogy a gyerekek szívesen hallgatják őt, figyelnek, felfigyelnek rá, amikor a meséből idéz. Nemsokkal ezután értekezletünk volt, ahol elhatároztuk, hogy a következő projekt ennek a mesének a feldolgozása lesz. A kisfiú kivirult, szívesen jött óvodába, szerzett barátokat, akik szintén megkedvelték a mesét. Egy sajátos nevelési igényű gyermek beintegrálódott egy átlagos óvodai közösségbe. Természetesen komoly pedagógiai munka folyt a háttérben. A módszer tehát alkalmazható különböző célból. Nézzük a statisztikát!

Elevar med spesialundervisning, tal og del			
Skoleår	Elevar i alt	Elevar med spesialundervisning i alt	Andel elevar som får spesialundervisning
2016	629 275	49 366	7,8
2017	633 029	49 713	7,9
2018	636 350	49 755	7,8
2019	636 250	48 939	7,7
2020	635 497	48 684	7,7
2021	634 674	49 246	7,8

4. ábra

Norvégiában 2016 és 2021 között nem növekedett a speciális osztályokban tanulók száma³³(4. ábra). A tanulók létszáma 629275-ről 634674-re nőtt, de ugyanúgy 7,8% vett részt speciális oktatásban. A gyermekközpontú projektmodell sikeresen működik. Többféle formája van, felruházzák egyéb jellemzőkkel is, de az alapja a kutatás alapját képező skandináv projektmodell.

³³ [Elevar i grunnskolen \(ssb.no\)](#) a nemzeti statisztikai hivatal jelentése

A köznevelési intézményekben nevelt, oktatott SNI-gyermekek, -tanulók aránya és az iskolatípusonkénti megoszlása, 2019/2020

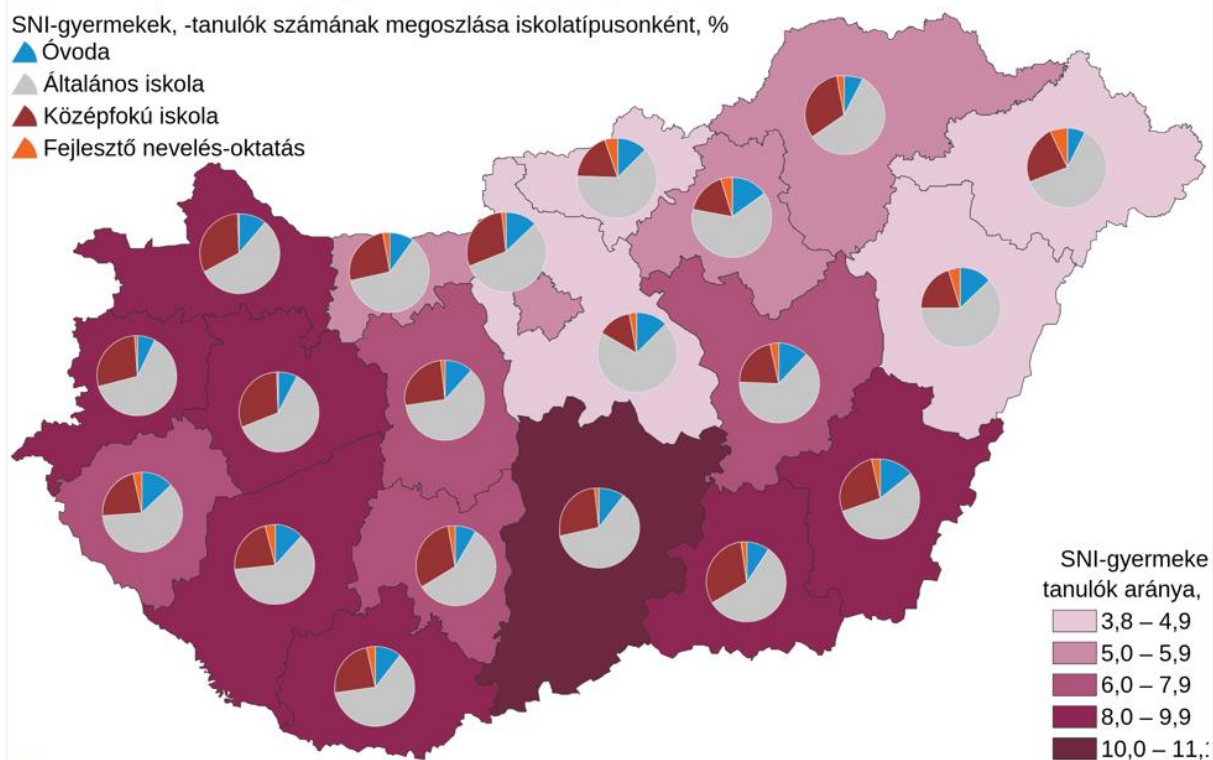
SNI-gyermekek, -tanulók számának megoszlása iskolatípusonként, %

▲ Óvoda

▲ Általános iskola

▲ Középfokú iskola

▲ Fejlesztő nevelés-oktatás

5. ábra

14. Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése, oktatása – Special needs education

Tanév	Óvoda	Általános iskola	Szakközép-iskola	Szakiskola, készségfejlesztő iskola	Gimnázium	Szak-gimnázium	Fejlesztő nevelés-oktatás
School year	Kindergarten	Primary (general) schools	Vocational secondary schools	Vocational schools, Special skills development school	Secondary general schools	Vocational grammar schools	Schools for severely disabled children

14/a. Intézmények száma – Number of institutions for students with special educational needs

2001/2002	93	665	.	116	5	1	.
2002/2003	102	648	7	119	2	.	.
2003/2004	107	633	7	127	3	.	.
2004/2005	98	612	9	126	2	.	.
2005/2006	94	583	10	131	2	2	.
2006/2007	102	551	6	137	2	1	.
2007/2008	92	463	7	137	1	1	.
2008/2009	90	409	6	140	1	1	.
2009/2010	90	424	7	141	1	.	82
2010/2011	87	356	8	135	1	2	109
2011/2012	92	318	7	124	1	2	120
2012/2013	93	299	8	125	1	2	121
2013/2014	91	280	8	119	1	3	102
2014/2015	93	271	6	116	1	3	85
2015/2016	94	257	5	105	2	2	85
2016/2017	91	257	2	112	2	3	90

6. ábra

14/b. Feladatellátási helyek száma – Number of school-sites for students with special educational needs

2001/2002	95	708	.	128	5	1	.
2002/2003	104	691	7	125	2	.	.
2003/2004	109	674	7	131	3	.	.
2004/2005	100	649	10	131	2	.	.
2005/2006	96	620	10	136	2	2	.
2006/2007	104	587	6	144	2	1	.
2007/2008	95	511	7	148	1	1	.
2008/2009	95	454	6	150	1	1	.
2009/2010	96	459	7	157	1	.	86
2010/2011	94	396	8	151	1	2	114
2011/2012	103	370	7	151	1	2	138
2012/2013	106	352	8	153	1	3	141
2013/2014	104	343	8	153	1	4	124
2014/2015	104	334	6	155	1	4	102
2015/2016	106	313	5	134	2	2	109
2016/2017	104	315	2	148	2	3	122

7. ábra

14/c. Óvodás gyermekek és tanulók a gyógypedagógiai oktatásban, nappali rendszerű képzés

– Children, students with SEN in special education in full-time education

– c1. Összesen – Total

2001/2002	4 249	46 575	619	6 594	351	425	.
2002/2003	4 916	49 967	1 227	7 200	284	568	.
2003/2004	5 725	54 055	1 467	8 147	558	545	.
2004/2005	5 746	56 922	2 012	8 369	681	748	.
2005/2006	5 327	60 651	2 188	8 797	777	954	.
2006/2007	5 324	61 585	2 699	9 563	1 071	1 333	.
2007/2008	4 660	57 931	3 631	9 773	1 086	1 694	.
2008/2009	4 917	52 945	4 196	9 785	1 487	2 172	.
2009/2010	5 027	52 572	5 252	9 968	1 769	2 652	1 597
2010/2011	5 536	52 165	6 610	9 816	1 967	3 318	2 057
2011/2012	6 324	51 899	7 250	9 720	2 018	3 743	2 357
2012/2013	6 689	51 654	7 282	9 134	2 123	4 067	2 302
2013/2014	7 186	51 681	7 160	8 344	2 198	4 452	2 179
2014/2015	7 506	52 502	7 148	7 496	2 363	5 001	2 165
2015/2016	8 052	53 577	7 043	7 146	2 431	5 345	2 488
2016/2017	8 616	54 678	6 982	7 108	2 600	5 325	2 584

8. ábra

2001 és 2017 között megduplázódott a gyógypedagógiai oktatásban, nappali rendszerű képzésben résztvevő óvodáskorúak száma (8. ábra). Ezzel egyidejűleg nem kettővel még csökkent is az őket ellátó intézmények száma (7. ábra). Többek között ezért is lényeges, hogy a 21. századi óvodák olyan óvodapedagógusokat alkalmazzanak, akik rendelkeznek speciális kompetenciákkal. A jövő olyan óvodapedagógusokban rejlik, akik részben gyógypedagógusok is. Már amennyiben az igényekhez szeretnének alkalmazkodni.

23.1.1.6. Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók száma fogyatékoság-típus szerint*

Menü

Tanév	fogyatékos	Enyhén értelmi fogyatékos és gyengénlátó	Enyhén értelmi fogyatékos és vak	Enyhén értelmi fogyatékos és nagyothalló	Enyhén értelmi fogyatékos és siket	Enyhén értelmi fogyatékos és mozgásszervi fogyatékos	Enyhén értelmi fogyatékos és autizmus spektrum zavarral rendelkező	Középsúlyos értelmi fogyatékos és vak
gyermek, tanulók száma az óvodákban, általános és középiskolákban								
2006/2007	2 777	135	62	183	45	407	..	75
2007/2008	4 048	148	41	207	124	308	..	95
2008/2009	4 311	159	34	227	51	406	..	76
2009/2010	3 790	148	9	187	63	423	..	43
2010/2011	3 820	138	35	208	30	340	..	83
2011/2012	4 328	126	40	233	25	398	..	110
2012/2013	5 142	129	36	200	24	377	..	102
2013/2014	5 465	120	46	254	34	366	369	82
2014/2015	5 768	132	42	273	30	378	563	108
2015/2016	6 041	159	48	283	29	352	773	109
2016/2017	6 481	122	46	248	31	386	758	106
2017/2018	6 614	217	61	234	24	321	817	83
2018/2019	6 436	181	50	185	15	334	971	85
2019/2020	6 679	173	44	187	12	359	994	83
2020/2021*	6 650	180	37	169	18	383	1 096	105
2021/2022	6 348	201	41	173	13	427	1 265	71

9. ábra

2013-2020 között Magyarországon megháromszorozódott a sajátos nevelési igényű tanulók száma (9.ábra). 2000-2017 között harmadára csökkent a feladatellátó helyek száma. Ez utóbbi adat aggasztó. A fenti adatok tükrében látható a megnövekedett igény a sajátos nevelési igény kezelésére. A módszertan azonban csak egyik eleme a rendszer által nyújtható segítségnek.

A pedagógusképző felsőoktatási intézmények nagyrésze beépítette mintatervébe a fejlesztőpedagógiát, a sajátos nevelési igény kezelését. Az Eszterházy Katolikus Egyetem Pedagógiai Karának (10. ábra) és az Apor Vilmos Katolikus Főiskolának (11.ábra) mintatervét említeném például.

Egyéni bánásmód ismeretkör

Teljesítendő minimális kredit: 12

Tárgykód	Tárgy neve	Kr	Követelmény	Órák száma			Félév			Típus	Előkövetelmény
				E	GY	L	Aj	Mi	Ma		
NBP_OV512G4	A gyermekek megismerésének és egyéni bánásmódjának pszichológiája	4	Gyakorlati jegy	0	2	0	4			Kötelezően választott	-
NBP_OV544G4	Pedagógiai tanácsadás	4	Gyakorlati jegy	0	2	0	5			Kötelezően választott	-
NBP_OV546G4	Tanulást megalapozó pszichés funkciók preventív fejlesztése	4	Gyakorlati jegy	0	2	0	6			Kötelezően választott	NBP_OV512G4(TF),

10. ábra

OVO II. 4.	NKOZOS2012	Környezet-tudatos nevelés	A környezettudatos nevelés színterei					2	2	6			2	2	15	30	30	60	6	gy						
OVO III. 5.	NKOZOS1013		Környezettudatos nevelés kisgyermekkorban							2	2	6		2	2	15	30	30	60	6	gy					
OVO			Környezettudatos nevelés – összesen	0	0	0	0	0	0	0	2	2	6	2	2	6	0	0	0	4	4	–	60	60	120	12
OVO II. 4.	NKOZOS2014	Integrált nevelés	Integrált nevelési ismeretek 1.					2	2	6			2	2	15	30	30	60	6	gy						
OVO III. 5.	NKOZOS1015		Integrált nevelési ismeretek 2.							2	2	6		2	2	15	30	30	60	6	gy					
OVO			Integrált nevelési ismeretek – összesen	0	0	0	0	0	0	0	2	2	6	2	2	6	0	0	0	4	4	–	60	60	120	12
OVO II. 4.	NKOZOS2016	Gyermekevédelem	Gyermekevédelmi ismeretek 1.					2	2	6			2	2	15	30	30	60	6	gy						
OVO III. 5.	NKOZOS1017		Gyermekevédelmi ismeretek 2.							2	2	6		2	2	15	30	30	60	6	gy					
OVO			Gyermekevédelem – összesen	0	0	0	0	0	0	0	2	2	6	2	2	6	0	0	0	4	4	–	60	60	120	12
OVO II. 4.	NKOZOS2018	Hagyományismeret	Hagyományismeret és pedagógiája 1.					2	2	6			2	2	15	30	30	60	6	gy						
OVO III. 5.	NKOZOS1019		Hagyományismeret és pedagógiája 2.							2	2	6		2	2	15	30	30	60	6	gy					
OVO			Hagyományismeret – összesen	0	0	0	0	0	0	0	2	2	6	2	2	6	0	0	0	4	4	–	60	60	120	12

11. ábra

Az Apor Vilmos Katolikus Főiskola beépítette a sajátos nevelési igénnyel összefüggésben az integrált nevelési ismeretek 2 féléves 12 kreditese tantárgyat a 2022/2023-as mintatervébe. Ezt megelőző években az Atipikus fejlődésről tanulhattak az óvodapedagógus hallgatók szintén két félévben. A fent említett mintatervék jelentősége és újdonsága abban rejlik, hogy olyan réteggel foglalkozik, amivel eddig nem nagyon foglalkoztak. Olyan módszereket említ, amelyeket eddig nem, vagy kevésbé alkalmaztak óvodai környezetben. A változás elindult, de ennél lényegesen nagyobb ütemben kellene zajlania a 21.századi óvodák átalakulásának. A 21. századi gyerekek igényei mások, más jövő vár rájuk, mint 50-100 évvel ezelőtt. Fontos, hogy a jövő óvodapedagógusai tudják ezt, fel legyenek rá készítve. Ezért is kulcsfontosságú az óvodapedagógusok oktatása.

A gyerekek részéről tehát fennáll az igénye egy sajátos nevelési igényhez alkalmazkodni tudó módszernek. A felsőoktatási intézmények igyekeznek felkészíteni a hallgatókat az óvodák megváltozott igényeire. Az óvodai dolgozók látják és tudják, hogy mire van szükségük.

A fenti megállapításokat a statisztikákra, a kutatás kérdőívére, az interjúkban megfogalmazottakra alapozva állítom. Ennek ellenére egyfajta passzív ellenállás tapasztalható az óvodapedagógusok részéről egy új irányba elmozdulás lehetőségétől. 115 megkérdezett óvodapedagógusból végül 2 fő válaszolt az anonim beszélgetésre és egy fő sem próbálta ki a módszert. Jóllehet a kérdőívben megfogalmazta több, mint kétharmaduk, hogy kell a változás, kell az új módszer, igen, ki szeretném próbálni.

A kutatás több, mint fél éve alatt még inkább megerősödött bennem a tenni akarás, a változni tudás és a változtatni akarás. Remélem, hogy nap mint nap egyre több magot tudunk mindannyian elültetni és a jó Isten segítségével és támogatásával szebb jövőt teremteni a 21. század gyermekeinek a 21. századi óvodákban, remélhetőleg többek között a skandináv modell segítségével.

5. Felhasznált irodalom:

Afdal, Haakedal & Leganger-Krogstad 1997 Engeström 1987; Engeström 1999; Daniels 2001.

Bakonyi Anna, (2013). Értékkövető gondolatok az óvodai nevelés programjaiban. A magyar óvodai nevelés íve 1971–2013 – Szabadi Ilona emlékére. Matarka. Neveléstudomány 1:4 34-44

Csomortáni D. Zoltán, (2011). Konfliktuskezelés az óvodában. Oktatási segédanyag a Gyakorlatvezető mentor szakirányú továbbképzési szakhoz. TÁMOP 4.1.2, Szeged konfliktuskezeles.az.ovodaban.pdf (u-szeged.hu)

Gyarmathy Éva, (2020) A figyelemzavar nem figyelemhiány-Kisokos otthonra is. Civil közoktatási platform. [A figyelemzavar nem figyelemhiány – kisokos otthonra is – Gyarmathy Éva – CKP \(ckpinfo.hu\)](http://Afigyelemzavarnemfigyelemhiany-kisokosotthonrais-GyarmathyEva-CKP(ckpinfo.hu))

Horváth-Kovács Szilárd, (2021). [Transindex - „A teljes oktatásnak át kell állnia: kultúrát kellene váltanunk, hiszen körülöttünk megváltozott a világ”](http://Transindex-„Ateljesoktatásnakát kell állnia: kultúrát kellene váltanunk, hiszen körülöttünk megváltozott a világ”)

Jon Magne Vestøl 2008. Didaktiske modeller i lærerutdanningen. Acta Didactica Norge, vol 2 nr 1, art.4 [Vol 2 Nr. 1 \(2008\) | Acta Didactica Norge \(uiio.no\)](http://Vol2Nr.1(2008)|ActaDidacticaNorge(uiio.no))

Kjær, A., (2016). Prosjektarbeid i barnehagen, Pocket.

Dr. Kollár Csaba 2014. A munkahelyi kiégés (burnout szindróma) elméleti megközelítése, kutatási irányai és közgazdaságtudományi aspektusa. Fluentum 1:3 [Konfliktuskezelés az óvodában | Pedagógiai Folyóiratok \(gov.hu\)](http://Konfliktuskezelésazóvodában|PedagógiaiFolyóiratok(gov.hu))

N. Kollár, K., Szabó É., (2004). Pszichológia pedagógusoknak. Osiris Kiadó, Budapest

Lovassy Attila – Pázmány Ágnes (szerk.) 2021. Kihívások a 21. századi nevelésben-oktatásban. Vác. Baksa Brigitta: A tanulói kreativitás kibontakoztatását segítő pedagógus szerepkör, [Kihívások a 21. századi nevelésben-oktatásban_2021_03_08.pdf \(mtak.hu\)](http://Kihívásoka21.századinevelésben-oktatásban_2021_03_08.pdf(mtak.hu))

K. Nagy E., (2015) KIP könyv I-II, Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 157-158.

Nome, D. Ø., Spieler, K. S. & Rønning, G. S. (2021). Fra rammeplan til didaktisk praksis i barnehagen. Cappelen Damm Akademisk.

Szödy Judit 2015. Konfliktuskezelés az óvodában. Új köznevelés 71: 52-56

Zakár Ágnes, (2015). Magyarország és a skandináv országok közoktatási rendszerei a PISA mérések tükrében. Opus et educatio. 2/2: 42-51 [View of Magyarország és a skandináv országok közoktatási rendszerei a PISA mérések tükrében \(opuseteducatio.hu\)](http://ViewofMagyarországésaskandinávországokközoktatásirendszereiPISAmérésekükrében(opuseteducatio.hu))

(1)[BTMN jelentése \(lexiq.hu\)](http://BTMNjelentése(lexiq.hu))

(2)[Elevar i grunnskolen \(ssb.no\)](http://Elevarigrundskolen(ssb.no))

(3)[Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek – Fenntartható fejlődési célok \(ksh.hu\)](http://Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek – Fenntartható fejlődési célok (ksh.hu))

(4)[Herbert Freudenberger - Wikipedia](http://HerbertFreudenberger-Wikipedia)

(5)[Katolikus Pedagógiai Intézet | Menjetek és tanítsatok minden népet! \(katped.hu\)](http://KatolikusPedagógiaiIntézet|Menjetekéstanítsatokminden népet!(katped.hu))

(6)[Oktatási Hivatal \(oktatas.hu\)](http://oktatas.hu)

(7)[Reggio Emilia | SzegedSchool](#)

(8)[Sajátos nevelési igény – Wikipédia \(wikipedia.org\)](#)

(9)[23.1.1.6. Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók száma fogyatékoság-típus szerint \(ksh.hu\)](#)

(10)[12.3. A kommunikáció fontossága a partneri együttműködésben | Pályakezdő óvodapedagógusok túlélőkészlete \(jgypk.hu\)](#)

(11)[12.3. A kommunikáció fontossága a partneri együttműködésben | Pályakezdő óvodapedagógusok túlélőkészlete \(jgypk.hu\)](#)

6. Mellékletek

6.1. A kérdőív kérdései és válaszai

1. Melyik területtel foglalkoznak behatóbban óvodájukban?

☒ Jelölőnégyzetek

☐ vizuális emlékezet (memória játékok, rontó játék)

☐ auditív emlékezet (mondókák, énekek, szókereső)

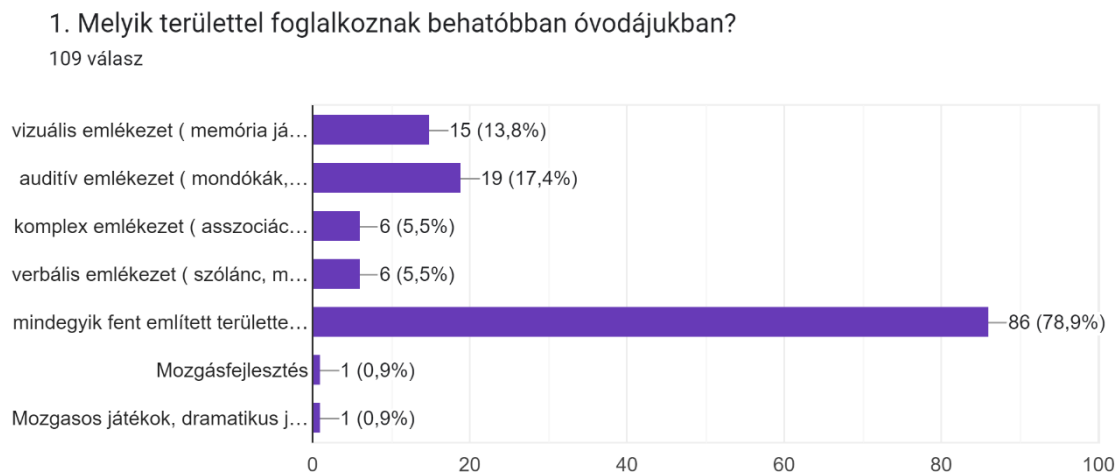
☐ komplex emlékezet (asszociációs játékok)

☐ verbális emlékezet (szólánc, mondatnyújtás, viccek, összetett szavak memorizálása)

☐ mindegyik fent említett területtel foglalkozunk

☐ Egyéb...

☐ Opció hozzáadása

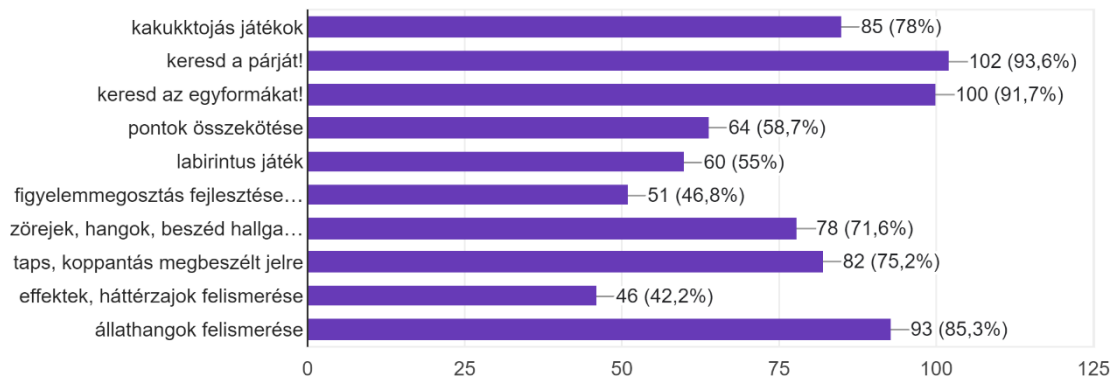

A figyelemfejlesztés melyik formáját alkalmazzák? Amennyiben többet is, jelöljön meg többet! Ha van hozzáfűzni valója, kérem tegye meg az egyéb alatt!

- ☐ kakuktkotás játékok
 - ☐ keresd a párját!
 - ☐ keresd az egyformákat!
 - ☐ pontok összekötése
 - ☐ labirintus játék
 - ☐ figyelemmegosztás fejlesztése több egyidejű információ megadásával
 - ☐ zörejek, hangok, beszéd hallgatása
 - ☐ taps, koppantás megbeszélt jelre
 - ☐ effektek, háttérzajok felismerése
 - ☐ állathangok felismerése
-

A figyelemfejlesztés melyik formáját alkalmazzák? Amennyiben többet is, jelöljön meg többet! Ha van hozzáfűzni valója, kérem tegye meg az egyéb alatt!

109 válasz

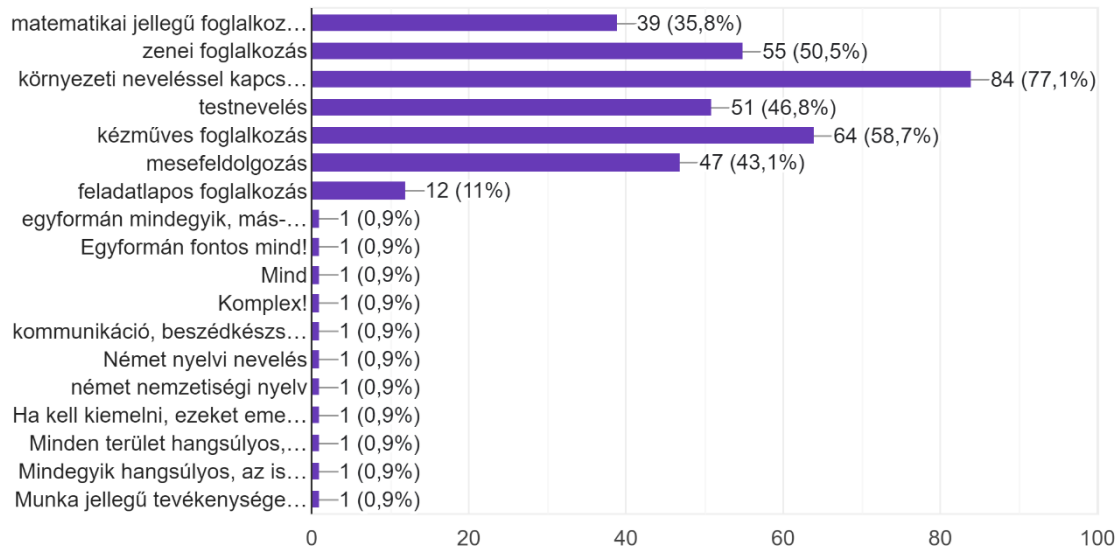

3. Melyik típusú foglalkozás kap több hangsúlyt óvodájukban?

- ☐ matematikai jellegű foglalkozás
- ☐ zenei foglalkozás
- ☐ környezeti neveléssel kapcsolatos foglalkozás
- ☐ testnevelés
- ☐ kézműves foglalkozás
- ☐ mesefeldolgozás
- ☐ feladatlapos foglalkozás
- ☐ Egyéb...

3. Melyik típusú foglalkozás kap több hangsúlyt óvodájukban?

109 válasz

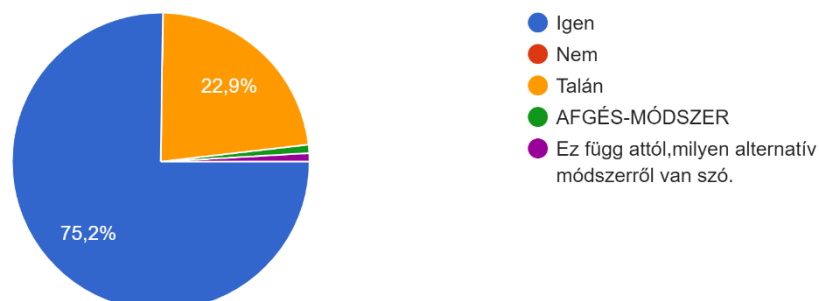

4. Ön nyitott lenne alternatív módszerek kipróbálására a hétköznapi óvodai foglalkozások keretében?

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Talán
- ☐ Egyéb...

4. Ön nyitott lenne alternatív módszerek kipróbálására a hétköznapi óvodai foglalkozások keretében?

109 válasz

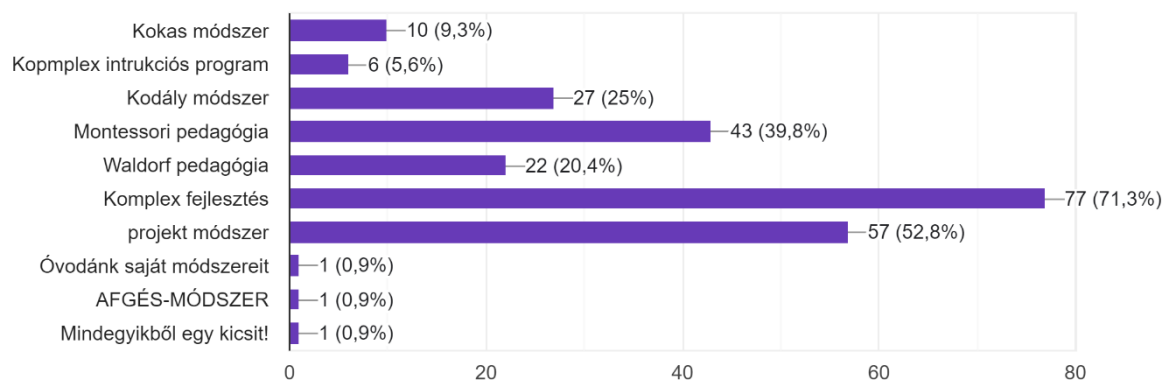

5. Mely módszereket szereti használni?

- ☐ Kokas módszer
- ☐ Komplex instrukciós program
- ☐ Kodály módszer
- ☐ Montessori pedagógia
- ☐ Waldorf pedagógia
- ☐ Komplex fejlesztés
- ☐ projekt módszer
- ☐ Egyéb...

5. Mely módszereket szereti használni?

108 válasz

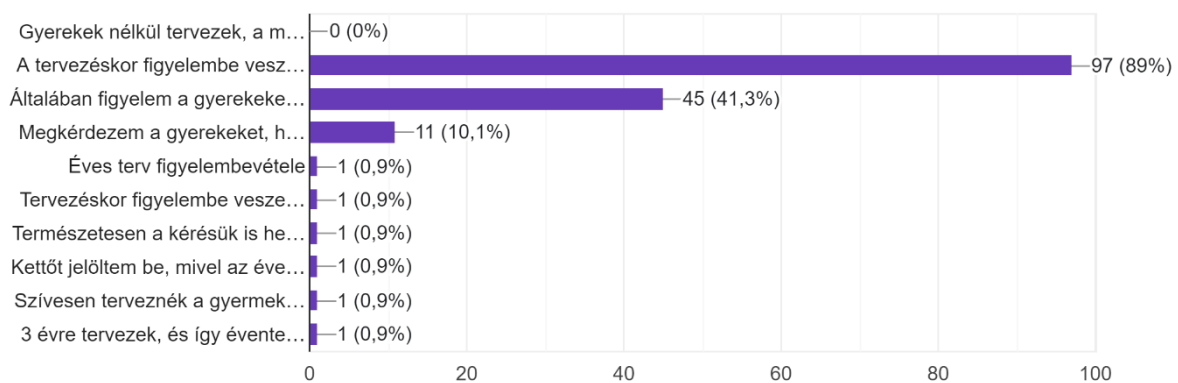

6. A mindennapok tervezésekor milyen mértékben veszi figyelembe a gyermekek kérését, igényeit, érdeklődését?

- ☐ Gyerekek nélkül tervezek, a munkának haladnia kell
- ☐ A tervezéskor figyelembe veszem a gyermekek életkorát, a csoport összetételét
- ☐ Általában figyelem a gyerekeket és próbálok olyan témát választani, ami éppen a legjobban foglalkoztat...
- ☐ Megkérdezem a gyerekeket, hogy mihez lenne kedvük
- ☐ Egyéb...

6. A mindennapok tervezésekor milyen mértékben veszi figyelembe a gyermekek kérését, igényeit, érdeklődését?

109 válasz

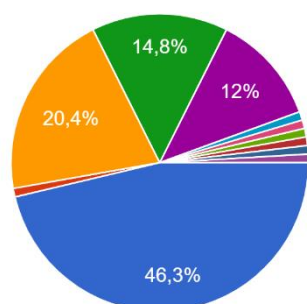

7. Mit történik a "kódos" gyermekekkel (sni, btmn stb.) a foglalkozások során?

- ☐ A csoport minden gyermekének próbálok elfoglaltságot találni
- ☐ Zavaróak, nem tudok velük mit kezdeni
- ☐ Önerőből továbbképezem magam, hogy tudjak nekik is segíteni
- ☐ Az óvoda szervezésében vettem részt továbbképzésen ezzel kapcsolatosan és nagyon hasznosnak talá...
- ☐ Az óvodapedagógus képzés során szereztem ismeretek az eltérő nevelési igény kezeléséről
- ☐ Egyéb...

7. Mit történik a "kódos" gyermekekkel (sni, btmn stb.) a foglalkozások során?

108 válasz

- A csoport minden gyermekének próbá...
- Zavaróak, nem tudok velük mit kezdeni
- Önerőből továbbképezem magam, ho...
- Az óvoda szervezésében vettem részt...
- Az óvodapedagógus képzés során sz...
- Nincsen "kódos" gyermekünk és nem i...
- nincs ilyen a csoportomban
- Én személy szerint 1 éve dolgozom, e...

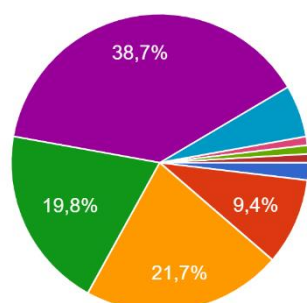
▲ 1/2 ▼

8. Mikor diplomázott Ön?

- ☐ 1970-1980
- ☐ 1980-1990
- ☐ 1990-2000
- ☐ 2000-2010
- ☐ 2010-2021
- ☐ Egyéb...

8. Mikor diplomázott Ön?

106 válasz

- 1970-1980
- 1980-1990
- 1990-2000
- 2000-2010
- 2010-2021
- 2022
- 1975
- Jelenleg van folyamatban, ped. asszisztensként óvónői munkakörben...
- 1998

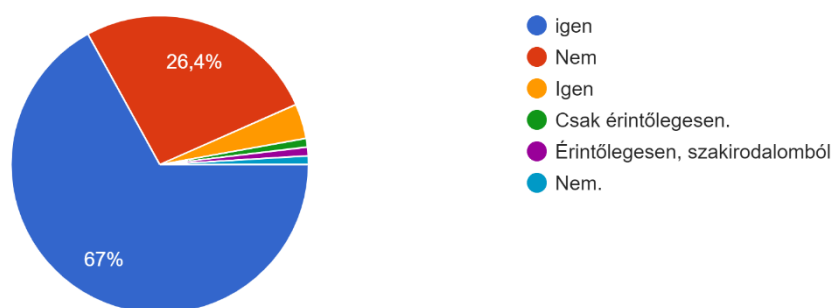
9. Felsőoktatási tanulmányai során volt lehetősége megismerni alternatív pedagógiai módszereket?

☐ igen

☐ Nem

9. Felsőoktatási tanulmányai során volt lehetősége megismerni alternatív pedagógiai módszereket?

106 válasz

10. Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? Például: fejlesztőpedagógia, mert a csoportomban több gyermek segítségre szorul, de nehezen boldogulok a hiányzó ismeretek nélkül és nincsen lehetőségem önerőből tovább képezni magam

Rövid szöveges válasz

10. Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? Például: fejlesztőpedagógia, mert a csoportomban több gyermek segítségre szorul, de nehezen boldogulok a hiányzó ismeretek nélkül és nincsen lehetőségem önerőből tovább képezni magam

85 válasz

Fejlesztőpedagógia

Több gyakorlat

Fejlesztőped. amit főiskola után el is végeztem.

Óvodapedagógusok által tanított módszertanra

Fejlesztőpedagógia

Szerteágazóbb ismeretek a gyerekek szűrését illetően. Ismerjem fel hamar akár a mentális, pszichés vagy testi tüneteket, hogy minél előbb szakemberhez irányíthassam azt a gyermeket, aki rászorul. Az SNI-s gyermekekkel való bánásmód pedig egy teljes vakfolt egy egyszerű óvodapedagógusi diplomával.

Fejlesztőpedagógiai GYAKORLAT, PÉLDÁK

10. Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? Például: fejlesztőpedagógia, mert a csoportomban több gyermek segítségre szorul, de nehezen boldogulok a hiányzó ismeretek nélkül és nincsen lehetőségem önerőből tovább képezni magam

85 válasz

az integrációval kapcsolatos bármely terület

Fejlesztő pedagógia a BTMN-s gyermekek hatékonyabb neveléséhez.

Sni gyermekek integrált nevelésével kapcsolatos gyakorlati oktatás.

Gyógypedagógiai ismeretek, mivel egyre több SNI-s gyermek van (de 2002- től gyógypedagógusi diplomával is rendelkezem)

Óvoda vezető támogatásával fejlesztőpedagógusi diplomát szereztem, amit a mindennapokban alkalmazok

SNI-s gyermekek fejlesztése

A 4 évtizedes tapasztalat, önképzés képessé tesz, hogy hatékonyan fejlesszem a gyerekeket.

10. Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? Például: fejlesztőpedagógia, mert a csoportomban több gyermek segítségre szorul, de nehezen boldogulok a hiányzó ismeretek nélkül és nincsen lehetőségem önerőből tovább képezni magam

85 válasz

A differenciálás hatékony alkalmazása hiányzik

Sokkal több mindennapi munkával kapcsolatos információra

A sajátos nevelési igényű gyermekek foglalkozásával kapcsolatos gyakorlati képzésre

Logopédia

A valóságra való felkészítés. A gyakorló óvodák nem a valóságot mutatják.

Csoport szintű ráhatási technikák, fegyelmezési módszerek, tartós figyelem fenntartására

Fejlesztőpedagógia, konfliktus kezelés

A mozgásfejlesztés hiányos volt, ezért külön képeztem magam ezen a területen

10. Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? Például: fejlesztőpedagógia, mert a csoportomban több gyermek segítségre szorul, de nehezen boldogulok a hiányzó ismeretek nélkül és nincsen lehetőségem önerőből tovább képezni magam

85 válasz

Semmire megkaptam minden tudást mára a tanulás a mindennapjaim része

Kreativitás, rugalmasság szerepe a gyermekek nevelésében.

0

Dokumentálás és iratkezeléssel kapcsolatos tudnivalók bővítése.

Új módszerekre, valamint azok beültetésére a gyakorlatban

gyógypedagógiai ismeretek, differenciált fejlesztés, vegyes csoportok életszervezése

Magatartás probléma kezelése

Fejlesztések

10. Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? Például: fejlesztőpedagógia, mert a csoportomban több gyermek segítségre szorul, de nehezen boldogulok a hiányzó ismeretek nélkül és nincsen lehetőségem önerőből tovább képezni magam

85 válasz

Fejlesztő pedagógia mindenképpen

Nem volt kidolgozott tananyag óvónői szki-t végzeteknek, ugyanazt tanultuk, szinte ugyanazoktól a tanároktól

Igen, fejlesztő ped. Tervezési dokumentáció reflektivitás

Pedagógiai asszisztensre a magas létszám miatt

Több gyakorlati útmutatás, integráló jógyakorlatok bemutatása, módszerek elemzése...

Alternatív pedagógiák, nehezen kezelhető gyerekekkel való bánásmód, projekt módszer

Pont az említett!

fejlesztő pedagógia

10. Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? Például: fejlesztőpedagógia, mert a csoportomban több gyermek segítségre szorul, de nehezen boldogulok a hiányzó ismeretek nélkül és nincsen lehetőségem önerőből tovább képezni magam

85 válasz

A képzések elméletiek, a gyakorlatban nehezen lehet megvalósítani a személyi és tárgyi feltételek hiánya miatt. Ezen kívül a felsőoktatásban alapvető hiányosságok vannak. A normál képességű gyermekek fejlesztéséhez szükséges módszertanokat is csak kapirgáljuk. Nem kaptunk segítséget, hogy milyen lépésekben juttassuk el a gyermekeket a képességeik kibontakoztatásához, a tudás megszerzéséhez. Ebben az általános- és közép fokú iskolákban tanítók is jóval nagyobb segítséget kapnak véleményem szerint. Az óvodapedagógus tudását csakis a gyakorlatban tudja elsajátítani, majd hogyanem zöldfűlően lép ki a főiskolából.

gyógypedagógiai ismeretekre az alapképzésben

Amit tudtam mindent elvégeztem!

Gyakorlatorientáltabb képzésre

fejlesztőpedagógia, konfliktuskezelés, több gyakorlati, módszertani tudás átadása

Nagyobb számú gyakorlati tapasztalat, több olyan pedagógus aki a való életből átemelve, tapasztalait

10. Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? Például: fejlesztőpedagógia, mert a csoportomban több gyermek segítségre szorul, de nehezen boldogulok a hiányzó ismeretek nélkül és nincsen lehetőségem önerőből tovább képezni magam

85 válasz

Több gyakorlati hely, ahol különböző szituációkban lehetett volna ismereteket elsajátítani!

Fejlesztőpedagógiára mindenképpen, mert egyre több gyermek szorul segítségre. Valamint konfliktuskezelésre, mivel egyre több bántalmazó helyzet alakul ki a gyermekek között. Továbbá az óvodapedagógusok között, a szülőkkel való kommunikációban is jól jönne.

fejlesztő pedagógia, gyógypedagógia

SNI gyermekek integrált nevelése magas létszámú csoportban

Egész pontosan fejlesztőpedagógia!

Több gyakorlatra.

A fent leírtak a fejlesztőpedagógia alapjai, h utána esetleg szakosodhattam volna.

10. Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? Például: fejlesztőpedagógia, mert a csoportomban több gyermek segítségre szorul, de nehezen boldogulok a hiányzó ismeretek nélkül és nincsen lehetőségem önerőből tovább képezni magam

85 válasz

Gyógypedagógia

Sok problémás, "kódos" gyerek miatt kellene nagyobb hangsúlyt fektetni az ő fejlesztésekre.

A hatékony pedagógiai módszerek alkalmazása egyéniség függő! Az alternatív pedagógiai módszerek "testreszabottsága" adja a hatékonyságát. Ha hiteles tudok lenni, akkor eredményes is. Szóval a pedagógiai szabadság biztosítása és az önképzés elengedhetetlen.

fejlesztő pedagógia, nem is értem, hogy ezt miért kell külön diplomaként kezelni, be kéne építeni az alapképzésbe.

pszichológiai tudásra, fejlesztőped. ill gyógypedagógiai ismeretekre is szükségem van/lenne

Az alternatív pedagógiákat sokkal elmélyültebben kellett volna megismertetni a hallgatókkal. Ezen kívül a világ, a társadalom változásait egyáltalán nem követi a pedagógusképzés. Erre sokkal nagyobb hangsúlyt kellene fektetni.

10. Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? Például: fejlesztőpedagógia, mert a csoportomban több gyermek segítségre szorul, de nehezen boldogulok a hiányzó ismeretek nélkül és nincsen lehetőségem önerőből tovább képezni magam

85 válasz

Több interakció a gyerekekkel

Fejlesztőpedagógia

Több gyakorlatra

Fejlesztő pedagógia és gyógypedagógiai ismeretek.

Gyakorlati feladatok, fejlesztő pedagógia

Gyógypedagógia megsegítés autista gyerekek miatt

drámapedagógia melyre saját elhatározásból mentem el

Fejlesztőpedagógia, de én iskolán kívüli továbbképzésen fejlesztettem szakmai tudásomat ezen a téren. (120 óra)

10. Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? Például: fejlesztőpedagógia, mert a csoportomban több gyermek segítségre szorul, de nehezen boldogulok a hiányzó ismeretek nélkül és nincsen lehetőségem önerőből tovább képezni magam

85 válasz

Szabadidős játék során többnyire fejlesztő játékokkal játszunk. Főiskolai tanulmányaimat megelőzte egy gyógyped. asszisztens képzés, az ott tanultakat alkalmazom a munkám során.

Széleskörű képzést kaptam, szabvált érdeklődésem szerint választhattam. Gördülékeny mindennapjaink vannak

Gyógypedagógia, fejlesztőpedagógia, mert egyre több a "problémás" gyermek és így nehezen kivitelezhetőek a mindennapos foglalkozások.

Fejlesztő pedagógia, gyógypedagógiai ismeretek

BTM és SNI, BTM gyerekek megsegítése a mindennapokban

Bővebb gyakorlati tapasztalat, útmutató a sajátos nevelést igénylő és BTM-es gyerekek neveléséhez.

Autizmus specifikus képzés

10. Ön szerint mire lett volna még szüksége felsőoktatási tanulmányai során ahhoz, hogy a mindennapjai gördülékenyebbek legyenek? Például: fejlesztőpedagógia, mert a csoportomban több gyermek segítségre szorul, de nehezen boldogulok a hiányzó ismeretek nélkül és nincsen lehetőségem önerőből tovább képezni magam

85 válasz

Bővebb gyakorlati tapasztalat, útmutató a sajátos nevelést igénylő és BTM-es gyerekek neveléséhez.

Autizmus specifikus képzés

Ünnepek szervezésének gyakorlata

Széles spektrumú volt a képzés, mely pályakezdő óvoda pedagógusnak megfelelő, később úgyis képzi magát az ember.

Tapasztalatok, hasznos gyakorlatban alkalmazható tudás, konkrét esetek és azok megoldási lehetőségeinek átadása a mindennapokhoz.

Önismereti tréning, Konfliktuskezelési tréning

Több gyakorlatra

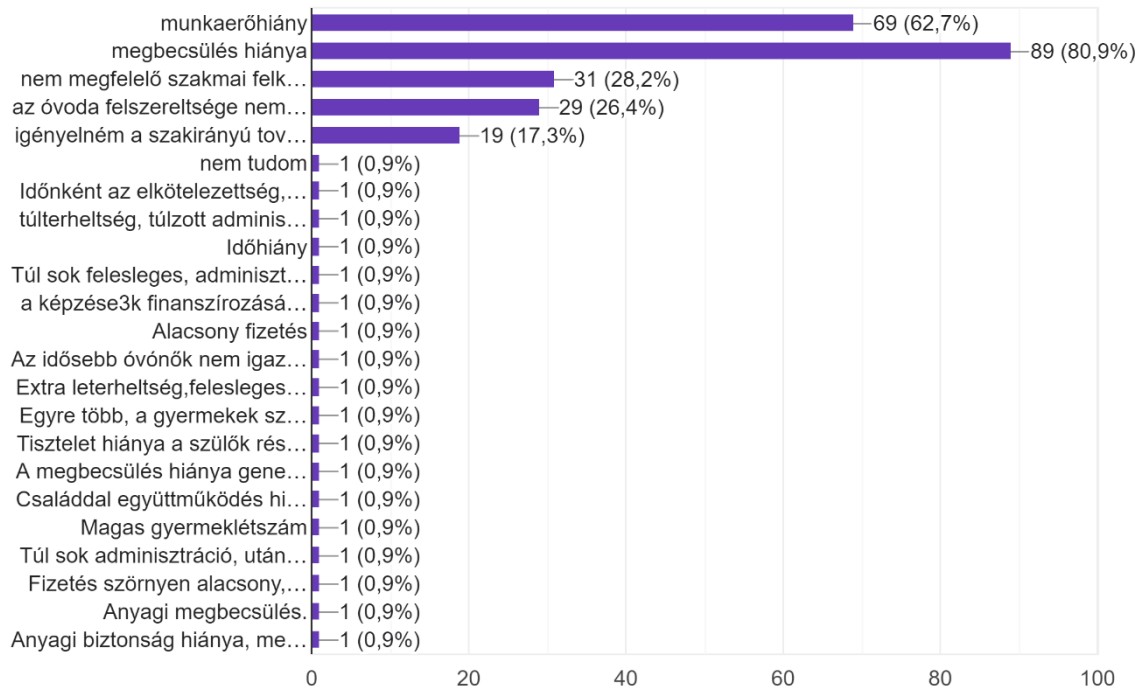
Nem tudom. A példa mindenképp jó.

11. Hol látja a legnagyobb problémát óvodai mindennapjaiban?

- ☐ munkaerőhiány
- ☐ megbecsülés hiánya
- ☐ nem megfelelő szakmai felkészültség (nem igazodik a 21.századi gyermekek szükségleteihez)
- ☐ az óvoda felszereltsége nem megfelelő (nincsen tornaszoba/terem/eszközök stb.)
- ☐ igényelném a szakirányú továbbképzést, de nincsen rá lehetőségem
- ☐ nem tudom
- ☐ Egyéb...

11. Hol látja a legnagyobb problémát óvodai mindennapjaiban?

110 válasz

A témával kapcsolatos észrevételek

Hosszú szöveges válasz

A témával kapcsolatos észrevételek

24 válasz

-
Óriási megújulásra, szakmai innovációra lenne szükség.
-
Sajnos az a néhány friss diplomás óvodapedagógus nem rendelkezik a munkához elengedhetetlen kompetenciával(tisztelet a kivételnek)
nincs
Sok sikert kívánok! Ez a legcsodásabb pálya! Imádom! A mindenem! Legyen neked is az!
Igyekszünk megtenni a tőlünk telhetőt. De a sok adminisztráció és program mellett elveszlik a lényeg, a gyerekek.
Sok sikert kívánok a dolgozatodhoz!

A témával kapcsolatos észrevételek

24 válasz

Nincs
Sok sikert!
A fennálló óvodapedagógus hiánynak beláthatatlan következményei lesznek. Motiválni kellene a fiatalokat a szakma iránt.
A tanult pedagógia és a jelenleg aktuális(és általánosítható!) gyerekanyag nevelése egyre nagyobb differenciáltságot mutat! Az ok: a megváltozott elsődleges nevelési közeg!
Korábban leírtam :-)
A kezdő óvodapedagógusok ismerete jelenlegi felső oktatás színvonalát nem tükrözi.
Nincsenek pályakezdő fiatalok,akik friss ismeretekkel, új tevékenységeket hoznának az óvodába. Ez,a legnagyobb baj.
Lényegretörő a kérdőív. További sok sikert!

A témával kapcsolatos észrevételek

24 válasz

Szeretem a hivatásom, de meghalni is kevés a pénz. A kollégámmal nagyon fontos az összhang. A következetesség a kulcs a gyerekeknek, mert nagy az igazságérzetük.

Problémát jelentenek a nagylétszámú (28-30) fős csoportok.
Sajnos a mai gyermekek nem olyanok, mint 10-20 évvel ezelőtt.
Nagyon sok a nehezen kezelhető, magatartásproblémás gyermek, akik miatt a csoport sajnos nem tud olyan hatékonyan és jól működni, mint pl. egy kisebb létszámú csoport.
Véleményem szerint több óvodára lenne szükség és kisebb létszámú csoportokra, hogy hatékonyan tudjunk dolgozni a gyerekekkel, hogy a nevelés könnyebben menjen, többet adhassunk át nekik, ezáltal okosabb, boldogabb és kiegyensúlyozottabb gyermekek lehetnének.

Kiegészítés, idősebb kollégák nem haladnak a korral, szülők jobban értenek a gyerekekhez - nem feltétlen hallgatják a pedagógus tanácsait.

Mentálhigiénés támogatás a pedagógusok és a pedagógiai munkát segítők részére

Szép téma, sok sebből vérző hazai tapasztalatokkal....

Az óvodai nevelésnek elsősorban a gyerekek gyerek/csoport igényeinek kellene megfelelnie és nem a fenntartó gazdasági igényeinek.

Jelenleg a rendszerben rengeteg a komplexusos, a kiégett és az előző rendszerben képzett kolléganő. Ők azok akik nincsenek tekintettel sem a gyermekekre, sem a kollegákra, erőltetik a rég bevesodott rutinjukat, ami nem felel már meg a ma elvárásainak, de ezt ők nyilván sohasem fogják beismerni.

6.2. Interjú óvodapedagógussal, első

1. Hány év szakmai tapasztalattal, milyen végzettséggel rendelkezik Ön?
7 éve dolgozik óvodapedagógusként.
2. Miért választotta ezt a szakmát?
Érettségi után andragógusnak jelentkezett, majd a plusz pontok megszerzése érdekében banki ügyintéző képzésre jelentkezett. Mivel egyik sem állt igazán közel hozzá, így barátai javasolták neki ezt a szakmát, amivel azonosulni tudott. Szegeden tanult.
3. Követi Ön a szakmában megjelenő újdonságokat, a végbemenő változásokat? Hogyan?
 - Továbbképzésen vesz részt önréből
 - Elvégezte az intézményvezetői képzést is
 - A Katolikus pedagógiai szervezet által szervezett képzéseket látogatja
 - Többek között Boldizsár Ildikó előadásait hallgatta

- Szakkönyveket olvas (Nóvum kiadványok)
- Efo pályázatokban vesz részt
- Munkaértekezletek során, valamint a pedagógusok számára tartott megbeszéléseken tájékozódik az aktualitásokról

4. Milyen módszerekkel, milyen szempontok figyelembevételével végzi a hosszú és rövid távú tervezést? Hogyan, milyen esetekben korrigálja a terveket?

Munkahelyén a komplex pedagógiai programmal dolgozott 4 évig. Ezt követően a munkaközösség által összeállított projekt módszer alapján terveztek. A vezetés óralátogatóinak keretében ellenőrizte, hogy valóban tervszerűen folyik-e a munka. A tervezésben nem igazán volt szabadkeze az óvodapedagógusnak. Problémát jelentett a 15-20 éve ebben a közegben szocializálódott kollégák makacs ragaszkodása a „ez itt mindig így volt, miért kellene változtatni” gondolkodásmódhoz.

Példaként említette a karácsonyi műsorban kieszközölt változtatásokat. Az óvodapedagógus által áhított változtatásokra akkor került sor, amikor a kolléganő lebetegedett és ő egymaga szervezhette a műsort. Kérdésemre, hogy a szülők hogyan reagáltak erre, elmondta, hogy tőle, mint egy friss, fiatalos, lendületes óvodapedagógustól könnyebben elfogadták a változtatást.

5. Mi az a módszer, pedagógiai hitvallás, ami leginkább jellemezi Önt, az Ön munkáját? Évekig tartott, amíg változott, képezte magát és elérkezett oda, ahol már saját pedagógiai hitvallásról lehet beszélni. Ez az első pár év nehéz volt számára.

A gyermekeket életre nevelő pedagógusként jellemezte önmagát. Fontosnak tartja az alapvető alapszabályok megtanítását és betartatását, mint például köszönni, illedelmesen viselkedni, elmélyülten játszani tudni, illetve megbeszélni a problémákat, ha vannak.

Szerinte a gyermekek megérik, ha valaki tisztelettel van irántuk és ezt ők is tisztelettel, figyelemmel viszonyozzák. Fontosnak tartja, hogy a gyerekek ne „gyár munkások” legyenek, hanem szeressék csinálni, amit csinálnak. Nem a mennyiségi „termelés” a legfontosabb, hanem a minőségi munka, az értékes tevékenység. Példának említette, hogy bizonyos óvodai csoportokban a legfontosabb a termelés, vagyis minél több vitrinbe tehető elkészített munka legyen, amit lehet dokumentálni, bemutatni.

Nem szereti a berögzött dolgokat. Nem méregeti össze magát másokkal. A gyerekekkel szeret beszélgetni Istenről, a szeretetről és megbocsátásról. Nagycsoportban már

6. Milyen jelenleg az óvodapedagógusok társadalmi megítélése? Van tisztelete/becsülete a szakmának?

Véleménye szerint a negatív példák, azok a kollégák, akiknek nem kellene óvodákban dolgozniuk, rossz fényt vetnek a szakmára. Könnyebben terjed a médiában a negatív, a rossz, mint a pozitív a jó példa.

7. Ön szerint mi okoz feszültséget a dolgozók között az óvodai hétköznapiakban?

A berögzült, régi módszereket említette példaként. A változásra támadással reagáló kollégákat, akik nem szeretnék újítani, nem szeretnék változtatni. Az ilyen helyzetek konfliktusokat generálni folyamatosan. A fiatalabb kollégák degradálása, „kis óvónéni” néven szólítása mind konfliktusgeneráló. Egyes kollégák nem szeretnék fejlődni. Hiába van a 7 évente 120 óra, ha azt valaki „gyorsan letudja” egy akármilyen tanfolyammal. Nem cél, hogy használható tudást szerezzenek.

Nagyon rossz a csoportdinamika. Más a két óvodapedagógus elvárása a gyermekektől, akik ezért nehezen tudnak igazodni az éppen aktuálishoz. Kritikus a helyzet a nyugdíj előtt álló kollégákkal, illetve az idősebb dajkákkal, akik óvodapedagógusnak érzik/gondolják magukat. Senki nem tesz semmit, mondván mindjárt nyugdíjba mennek. Egy részük a gyermekekkel is degradálóan beszél. „Te is hogy nézel ki ma!”. A gyerekek szerencsére legtöbbször ezt viccesnek gondolják és nem érzik bántónak. Említett több esetet is, amelyek közül egyet emelnék ki. Vizuális tevékenységhez előző nap előkészített mindent. A kolléga úgy eldugta az egészet, hogy nem is került aztán elő. Ezzel szabotálta a tevékenységet.

Kérdésem, hogy a vezetőség mit tesz, azt válaszolta, hogy ők is tudják, de hagyják, mert nincsen ember és amúgy is csak pár év van a nyugdíjig.

8. Miben látná Ön a megoldást?

A következő kérdéssel együtt válaszolta meg, mivel pont a tréningekben látná a megoldást.

9. Részt vett Ön pályája során bármikor munkahelyi konfliktuskezelő tréningen? Ha igen, akkor ez a munkahely szervezésében volt vagy önerőből? Ha nem, akkor hasznosnak tartaná? Miért?

Sajnos nem volt ilyen tréningen, de nagyon fontosnak és hasznosnak tartaná. A problémák mélyen vannak és nem lehet egy beszélgetéssel felszínre hozni azokat. A napi viták kirobbantója többnyire hangulatingadozás, fásultság, ami lehet, hogy egy 15 éve ott lakozó túske miatt robban.

10. El tudna Ön képzelni egy, a gyermekek aktuális érdeklődésén alapuló, projektet, amiben az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka együtt terveznek, dolgoznak majd dokumentálnak?

Nem. Példának említette a szülői értekezletet, ahová elhívta a dajkát is. (Náluk nincsen pedagógiai asszisztens.) A szülők a dajkától is szerettek volna kérdezni. Az ötlet nagyon hasznosnak bizonyult. A dajka viszont nem örült, mert ez munkaidőn kívüli tevékenység, amiért nem jár fizetés.

11. Szeretne még valamit elmondani?

Egy nap megszervezésekor nagyon sok apró dologra kell figyelni, ami megnehezíti a tervezett pedagógiai munkát. Példaként említette, hogy a logopédus és a fejlesztő pedagógus délelőtt viszi el a gyerekeket a csoportból. Adott esetben lehet, hogy az étkezések idejében. Akkor az érintett gyermekeknek később kell ebédelni vagy valakinek be kell menni öltöztetni, ha a többiek már udvaron vannak. Nehéz óvodán kívüli programot szervezni, például bábszínházi előadást.

6.3. Interjú óvodapedagógussal, második

Interjú óvodapedagógussal

1. Hány év szakmai tapasztalattal, milyen végzettséggel rendelkezik Ön?

6 éve óvodapedagógus, rendelkezik 2 szakvizsgával. Fejlesztő- és differenciáló pedagógus és közoktatási vezető. (emellett pénzügyi szakügyintéző)

2. Miért választotta ezt a szakmát?

Közfoglalkoztatottként került az óvodába, és az akkori kollégái meggyőzték, hogy sikeres lehetne ezen a pályán, szívesen dolgoznának vele egy másik munkakörben is.

3. Követi Ön a szakmában megjelenő újdonságokat, a végbemenő változásokat? Hogyan?

Igen, önerőből képezte és képezi magát folyamatosan. A fejlesztő pedagógiát a megnövekedett igények miatt végezte el, és szereti csinálni.

4. Milyen módszerekkel, milyen szempontok figyelembevételével végzi a hosszú és rövid távú tervezést? Hogyan, milyen esetekben korrigálja a terveket?

Első és legfontosabb szempont a gyerekek megismerése. Nem diagnosztikus mérésekkel, hanem mindennapi megfigyelésekkel. Év elején a témákat jelöli ki csak az éves tervben (évszaknak és ünnepköröknek megfelelően), és amint lehetősége nyílt az új kicsiket is megismerni, úgy tölti fel tartalommal az adott tevékenységre vonatkozó célt és feladatot, mindezt minimum 2 szintre differenciáltan tervezve. Az éves tervet felülvizsgálja 3 havonta mindenképp, de új gyerek érkezése esetén és 2-nél több gyermek távozása esetén is, vagy, ha a gyermekek életében történő személyi változás miatt megváltozik a csoportszerkezet. (Pl, ha addig centrumban levő gyermek peremhelyzetre kerül, akkor új cél annak újrapozicionálása a szociogramba, ezért ez a tervekben és a megvalósításban is megjelenik.)

5. Mi az a módszer, pedagógiai hitvallás, ami leginkább jellemezi Önt, az Ön munkáját?

Lifelong learning, szeret tanulni, képezni magát. Úgy gondolja, hogy alkalmazkodni kell a rohamosan változó gyerekanyaghoz, nem lehet a tudásunk elavult.

6. Milyen jelenleg az óvodapedagógusok társadalmi megítélése? Van tisztelete/becsülete a szakmának?

Semmilyen. A társadalom egy része nem is tekinti az óvodapedagógust pedagógusnak, a közmegítélés szerint csak játszunk egész nap a gyerekekkel. Nincsenek tisztában a mérhetetlen adminisztrációval, és a tudatos és szakmai ismereteket felhasználó tervezéssel, ami a háttérben van. Nem, nincs a szakmának megbecsülése, ezt támasztja alá a pedagógushiány, ami már másik szinten is jelentkezett, kevesebb a felsőoktatás pedagógus szakára beiratkozók száma is.

7. Ön szerint mi okoz feszültséget a dolgozók között az óvodai hétköznapiakban?

Az óvodapedagógus kifejtette, hogy a konfliktusok forrása legtöbbször az, hogy a dolgozók nincsenek tisztában sem saját sem mások kompetenciájával és a kompetenciahatárokkal. Érdekes elolvasni a munkaköri leírást. Lehet esetlegesen tesztelni a dolgozókat, tudják-e a saját munkaköri leírásukat, illetve azokat, akiknek ők adnak feladatokat. Például az óvodapedagógus tudja-e a pedagógiai asszisztensét és/vagy a dajkáját.

Emellett jelentkezhet bérfeszültség, és kiégés is. Okozhat ellentéteket a nem egyenletes terhelés is, amikor az egyik kolléga több feladatot, a másik lényegesen kevesebbet kap. Ezzel egyetlen esetben nincs gond, ha a feladatok elosztása a kollégák képességeinek, erősségeinek ismeretében történik, tehát mindenki olyan és annyi feladatot kap, amire kihívásként tekint, és nem teherként.

8. Miben látná Ön a megoldást?

Az óvodapedagógus kidolgozott egy tervet a saját óvodájukban kialakult rossz hangulat és az óvodapedagógusok között kialakult konfliktusok megoldására. A dolgozatának vázlatát idézem.

Probléma leírása (nem fontossági sorrendben)	Megoldási lehetőség	A cél eléréséhez szükséges feladatok	Sikerkritérium	A feladat ütemezése
A pedagógusok közötti szakmai ellentétek rendezése, kollektíva erősítése	A nevelőtestület egységének erősítése, személyes és szakmai téren.	Közösségerősít és: közös programok szervezése, közös projektekben való részvétel. Szakmai téren: egymás erősségeinek felismerése,	Szívesen együtt dolgozó nevelőtestület, akik számíthatnak egymásra szakmailag tudnak konzultálni egy adott	A felmérés egy informálisabb nevelőtestületi értekezlet alkalmával is megtörténhet, akár augusztusban, az évnyitó

		(akár SWOT analízissel) és szakmai szempontból erre való építés	probléma fennállásakor.	értekezlet előtt. A szakmai feladatok elosztása eszerint megtörténhet - mindez úgy, hogy nyitva hagyjuk a változtatás lehetőségét, ha az elosztási rendszer valamiért nem működik.
A dajkák, a pedagógiai asszisztensek és a pedagógusok közötti kompetenciahatárok, feladatok tisztázása	Erősíteni a közösségi érzést úgy, hogy mindenkinek pontosan elmondani, hogy mi a feladata az intézményben, (sajnos a határok elmosódtak) és miért fontos a munkája.	Ha szükséges, a munkaköri leírásokat érdemes felülbírálni (ez vezetői kompetencia), és minden csoport a saját falain belül tisztázza emellett, hogy kinek milyen feladata van a csoporton belül, utána ugyanez terjedjen ki intézményi szintre is. Alakuljon erre egy munkacsoport, akinek feladata a plusz feladatok (munkaközössé	Ha a feladatelosztás után az intézmény görbülékenyen működik, nincsenek ebből adódó nézeteltérések megszűnnek. Mindenki a saját feladatát végzi, azt teljes lendülettel.	2 hónappra ütemezném ezt a feladatot. A megoldásra elég ez az idő, és arra is, hogy kiderüljön, hogy sikerült-e egy működőképes rendszert felállítani. Ha nem, akkor a munkacsoport változtat a problémásnak ítélt pontokon.

		gek, külön foglalkozások vezetése stb.) arányos elosztása, és a terhelés egyensúlyának megtalálása.		
A pedagógushiány normalizálása	Kollégahívogat ó plakátok, álláshirdetések megjelentetése, az önkormányzat részéről esetleg többletjuttatások betervezése. Közeli főiskolák végzőseinek célzott megkeresése direkt marketinggel.	Rövidtávon: a csoportok átszervezése úgy, hogy mind a 13 csoportban legyen legalább 1 kolléganő, aki végig viszi az nevelési évet. Hosszabb távon. Felmérni, hogy, ha a hiányzónál kevesebb kolléga érkezne, akkor kinek van legnagyobb szüksége társra a munkájában. Költségvetésbe tervezni (önkormányzat) az esetleges cafetéria vagy szolgálati lakás juttatásokat.	Ha a nevelőtestület teljes létszámmal tudja kezdeni a nevelési évet.	A feladat sürgős, a megoldási törekvéseket még a nevelési év kezdése előtt ki kell dolgozni.
Szakmai fejlődés biztosítása, kiégés megelőzése	A szakmaiságukban bizonytalan, pályakezdő kolléganők képességeit felmérni, hiányosságait	A személyi anyagokban áttekinteni, hogy kinek milyen területen van továbbképzése, és	Minden kolléga biztos a tudásában, magabiztosan áll a szakmai munkájához,	A megoldás folyamatos, ám a probléma konkretizálás csak akkor derülhet ki pontosan, ha

	továbbképzésekkel segíteni, támogatni őket az erősségeik kibontakoztatásában, önbizalmuk erősítésében. Pszichológussal való konzultációs lehetőség.	tapasztalatcsere kkel is támogatni egymást, szakmai megújító tanfolyamokkal esetleg felfrissíteni a “poros” tudást. Hospitálási lehetőségeket biztosítani szakmai bemutatókkal, munkaközösségi értekezletekkel és bemutató foglalkozásokkal	ellenben reálisan fel tudja mérni, hogy mikor van szüksége segítségre. Pszichológussal való konzultálás megoldott, nem csak a gyermekek nevelése miatt kereshető fel.	már elkezdtek az évet, és világosan látjuk, hogy mivel is állunk szemben, milyen szakmai kihívások várhatóak.
Csoportszervezési feladatok	A csoportprofilokat tekintve az önkormányzat kérése, hogy törekedjünk 5 éven belül a homogén csoportok kialakítására. Az átszervezéseknél szempont kell, hogy legyen az is, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek is arányosan kerüljenek a csoportokba	Fel kell mérni, hogy melyik kolléganő milyen korcsoporttal és csoportszerkezettel dolgozna szívesen. Mindenre sor kerül minden feladatban 5- 8 éven belül, de az aktuális feladatra készen kell, hogy álljunk most, aki nem érzi tudását biztosnak, annak a késleltetéssel hagyunk időt felkészülni.	Sikert értünk el, ha az új gyermekek beosztása arányos. A csoportok “kitisztításához” a maradt gyermekeket is el kell osztani, itt is van lehetőség arra, hogy a vegyesen maradó vagy a tiszta középső, tiszta nagy csoportba kerüljenek a gyermekek	A beiratkozás ideje április, azonban az év végi értékelések miatti többletmunka a felhalmozódók, ezért reális, ha 2 hónapot adunk a vezetőségnek arra, hogy a megfelelő elosztás megszülethesen. Ebből 6 hét a csoportbeosztás tervezésére, 2

		Vezetői kompetencia az új beiratkozók beosztása, és az is, hogy a HH, HHH, SNI, BTMN papírokat beszerezze.	tudatos elosztással.	pedig a visszajelzésekre és az esetleges korrekcióra.
Szakmai segítségnyújtás a pedagógusoknak	Többen érzik úgy, hogy az SNI-s, vagy BTMN-es gyermekek neveléséhez nem elég képzettek, vagy segítséget igényelnének. Továbbképzések és konzultációs lehetőségek megoldhatnák a gondot.	Szakmai napok szervezése, gyógypedagógussal, pszichológussal való konzultáció (szakmaközi együttműködés), továbbképzések, hospitálási lehetőség biztosítása más intézményben. Több pedagógiai asszisztens alkalmazása, gyógypedagógiai asszisztens alkalmazása. (fenntartói döntés kell)	Ha minden kolléganő tudja, hogy hová fordulhat, ha segítségre van szüksége, és, az előbb említett megoldási ötleteket lehetősége van igénybe venni.	A probléma egyre összetettebb, amivel nap, mint nap szembesülünk. Ki kell dolgozni a továbbképzés és a szakmai segítségnyújtás rendszerét. A továbbképzést érdemes az évente lehetséges 5 nevelési évi munkanap terhére megszervezni, hogy minden kolléganő részt tudjon venni.

A mentálhigiénés terv Gyurcsekné Lehóczki Éva Szilvia

9. Kifejtené, hogy milyen eredményre jutottak a tervvel kapcsolatosan és milyen tanulságot tudna kollégáival megosztani ezzel kapcsolatosan?

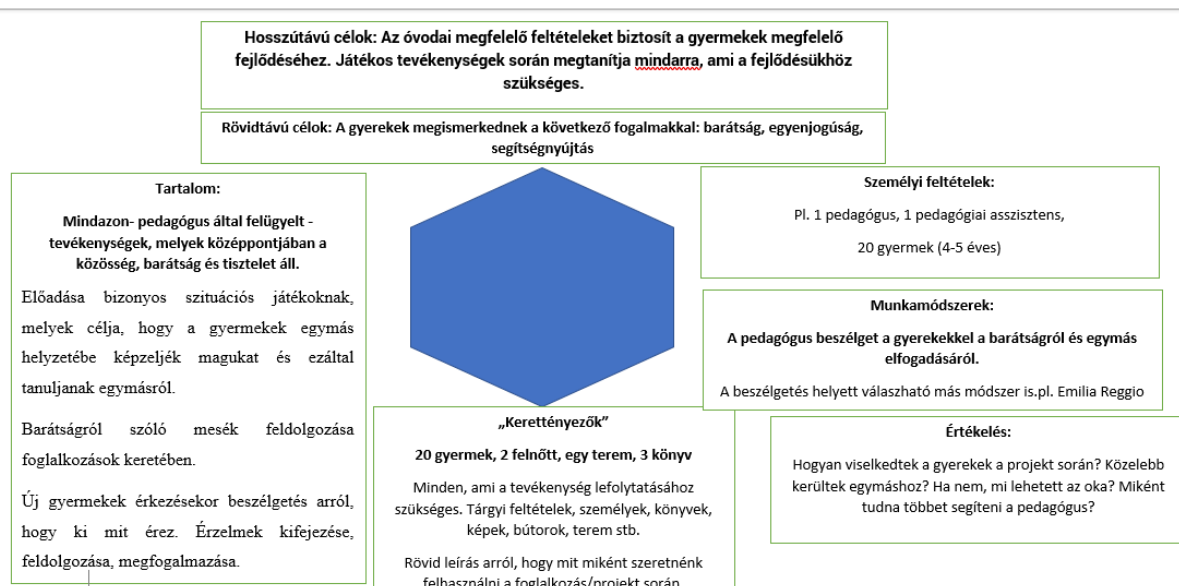
A terv egy az egyben nem valósult meg, ez egy képzéshez készült, amelynek célja az volt, hogy lássuk meg a problémákat, és igyekezzünk azokra megoldást találni. Éva

ismertette vezetővel a dokumentumot, aki egyet értett, és nem ilyen szervezeten, de egy-két részlet megvalósult:

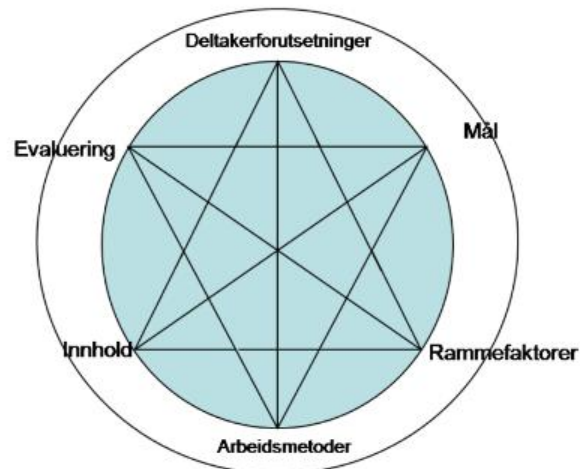
- A kollégák választhattak témákat, hogy a nevelés nélküli munkanapon, miről beszéljen meghívott előadó.
- Bevezetésre került, hogy évente egy nevelés nélküli munkanap egy alkalmazotti közösségi kirándulás lesz, a helyszínt 3-ból lehet megszavazni.
- Kialakításra került óvodakönyvtár. Mindenki kivitte a közösbe a csoportokból azokat a könyveket, amiket nem használ napi szinten, hogy hátha az másnak hasznos lehet. (ezek leltározása is megváltozott)
- Éva fejlesztőpedagógusként lehetőséget adott a kollégáknak a szakmai megbeszélésekre a SNI és BTMN gyermekek nevelésével kapcsolatban, és támogatja őket az adminisztratív feladatokban is.
- Csoportszervezés: már csak 2 heterogén csoport van az óvodában, ezeket nehéz nem „gyűjtőcsoportként” felfogni, itt még igényel felülvizsgálatot, a csoportszervezés, mert az elosztás nem egyenletes egy heterogén csoporthoz képest.
- A pedagógushiány pótlása pedagógiai asszisztensek alkalmazásával történt, ezekben a csoportokban a pedagógus állandó délelőtti, a pedagógiai asszisztens altat.

6.4. Didaktikai modellek

Didaktikai modell magyar nyelvű mintája példával

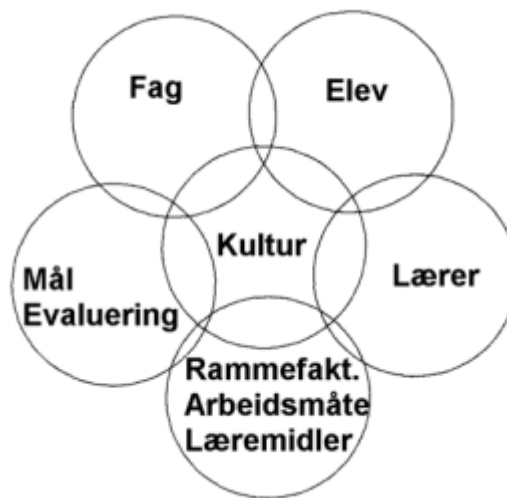

A didaktikai kapcsolati modell, Hipp és Hippe 2009, Bjørndal és Lieberg 1978

Illustrasjon: Den didaktiske relasjonsmodellen (Hiim og Hippe 2009, Bjørndal og Lieberg 1978).

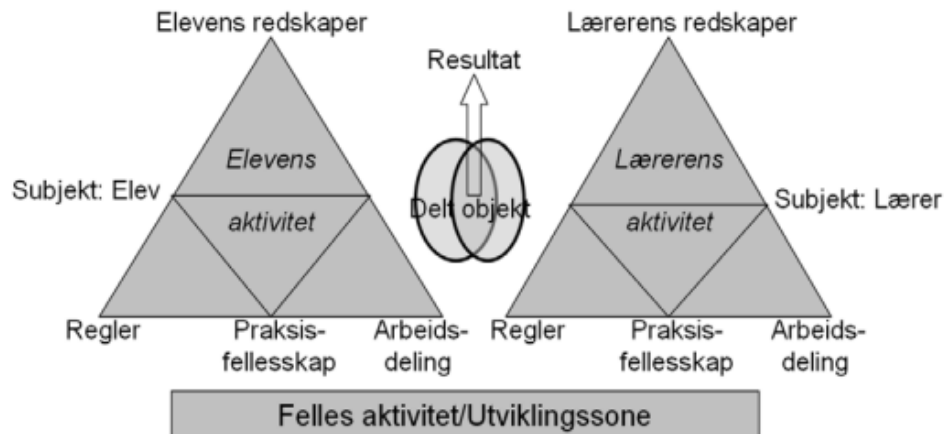
Kulturmodellen (kulturális faktorokat vizsgáló modell) Afdal, Haakedal og Leganger-Krogstad 1997

Fordítás:

Fag: szak elev: diák kultur: kultúra lærer: tanár mål: cél evaluering:
következtetések rammefaktorer: kerettényezők arbeidsmåter: munkamódszerek
lærermidler: oktatási eszközök

Aktivitetsmodellen (etter Engeström 1987; Daniels 2001) (magyarul: tevékenységmodell, Engeström 1987 és Daniels 2001 nyomán)

Aktivitetsmodellen (etter Engeström 1987; Daniels 2001)

Tevékenységmodell, Engeström (1987) és Daniels (2001) nyomán A modell különválasztja a tanuló és a tanár szerepét a folyamatban, mindkettőt külön-külön szubjektumként kezeli.

Szómagyarázat/fordítás norvégről magyarra:

Elevens redskaper: a tanulók eszközei subjekt: elev alany: tanuló regler: szabályok

Praksisfelleskap: gyakorlati közösség arbeidsdeling: munkamegosztás

elevens aktivitet: a tanuló tevékenysége

Lærerens redskaper: a tanár eszközei subjekt:lærer alany: tanár
 arbeidsdeling:munkamegosztás praksisfelleskap: gyakorlati közösség
 regler:szabályok lærerens aktivitet: a tanár tevékenysége

Resultat: eredmény delt objekt: megosztott tárgy

6.5. Kalle, Larsen és Ulla tervezési modellje 2010

Magyarul magyarázattal:

1. Observasjon: å legge merke til og bli interessert i noe: megfigyelés: észre veszünk valamit ami felkeltette az érdeklődést
2. Å stoppe opp og dokumentere glimt fra hverdagen: Megállunk, majd dokumentáljuk, hogy mi történt
3. Å bringe inn til kollektiv drøfting, dveling og deling, kritisk refleksjon: a megfigyelt és dokumentált dolgot/történetet (legyen ez élőlény, esemény, tárgy) megemlíjük az értekezleten és

megvitatjuk, hogy van-e értelme erre alapozni egy projektet. Lényeges ele mitt még a kritikus reflexió, lehetőleg konstruktív módon.

4. Å skape nye ideer, perspektiver og interesser: Új ötletek, nézőpontok és érdeklődési körök megfigyelése, kialakítása
5. Å gjøre på nytt og på nye måter: újra kivitelezni azt a projektet, amit csináltunk más módon, más módszerekkel

6.6. ENSZ 1989. 12. cikkely

« A GYERMEK JOGAI RÓL SZÓLÓ, NEW YORKBAN, 1989. NOVEMBER 20-ÁN KELT EGYEZMÉNY

12. cikk

1. Az Egyezményben részes államok az ítélőképessége birtokában lévő gyermek számára biztosítják azt a jogot, hogy minden őt érdeklő kérdésben szabadon kinyilváníthassa véleményét, a gyermek véleményét, figyelemmel korára és érettségi fokára, kellően tekintetbe kell venni. 2. Ebből a célból nevezetesen lehetőséget kell adni a gyermeknek arra, hogy bármely olyan bírói vagy közigazgatási eljárásban, amelyben érdekelt, közvetlenül vagy képviselője, illetőleg arra alkalmas szerv útján, a hazai jogszabályokban foglalt eljárási szabályoknak megfelelően meghallgassák. »

6.7. Magyarországon 1991-ben foglalták törvénybe. (1991. évi LXIV. Törvény)

A Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről

(A Magyar Köztársaság megerősítő okiratának letétbe helyezése az Egyesült Nemzetek Főtitkárságánál, New Yorkban, 1991. október 7-én megtörtént.)

1. § Az Országgyűlés a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezményt e törvénnyel kihirdeti.

2. § Az Egyezmény eredeti angol nyelvű szövege és annak hivatalos magyar fordítása a következő:

6.8. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (részlet)

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja³⁴

« Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

a) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia; az egyenlő hozzáférés biztosításával;

b) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

c) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak. Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben érvényesülhetnek a különböző- köztük az innovatív - pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekében tartalmaz.

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti saját nevelési programját: vagy átvesz és adaptál egy kész programot, vagy saját programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai nevelési programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesülnek azok az általános igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek érdekeinek figyelembevételével megfogalmaz.

2. Az óvodai nevelési program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

a) a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzeti, etnikai kisebbségi nevelést végez;

b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermek nevelését végzi. »

Az óvodai nevelés feladatai között megemlíti az Alapprogram a:

1. Az egészséges életmód alakítása
2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és a nevelés megvalósítása

Az óvodai élet megszervezésének feltételei:

1. Személyi feltételek
2. Tárgyi feltételek
3. Az óvodai élet megszervezése
4. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai:

1. Játék

³⁴ [Óvodai alapprogram \(dioovoda.hu\)](http://dioovoda.hu)

2. Vers, mese
3. Ének, zene, énekes játék
4. Rajzolás, mintázás, kézi munka
5. Mozgás
6. A külső világ tevékeny megismerése
7. Munka jellegű tevékenységek
8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Gyakorlatilag az iskolaérettség feltételei.

6.9. Dokumentációs minta (eredeti norvég nyelvű)

Dokumentasjonsskjema

Hva er det barna gjør, sier, kan og vil?	Den voksne tanker

6.10. A dokumentáció mintája (magyarul)

Mit csinálnak a gyerekek? Mit mondanak? Mit tudnak és mit szeretnének?	Mit gondolnak közben a felnőttek?
Pl.Ella: „Észrevettétek, hogy a fiú kacsák nagyobbak, mint a lány kacsák?”	Pl. Ez egy nagyon érdekes megfigyelés. Beépíthetjük a projektbe. Kiegészíthetjük matematikai tartalommal, például a gyermekek egymáshoz viszonyított magassága

6.11. Projektnapló minta (Kjær modell magyarul)

Dátum: _____

Téma és tevékenység: _____

Pedagógiai értékelés: _____

Gyermekek száma és életkora. Kik és mi alapján vesznek részt a projektben? _____

Milyen lehetőségek rejlenek ebben a tevékenységben? Az alapprogram mely részét érinti a projekt ezen tevékenysége?

Hogyan szeretném bemutatni/bevezetni a tevékenységet?

(elmesélni, rajzos bemutatóval, fényképekkel, tárgyakkal, beszélgetés formájában stb.)

Hogyan készítem elő a tevékenységet? (a terem előkészítése, bútorok elrendezése, tárgyi feltételek biztosítása stb.)

Milyen eszköz segítségével dokumentálom a tevékenységeket?

Visszajelzések és értékelés

Mi történt a projekt során?

A gyermekeket mi foglalkoztatta leginkább? Mi érdekelte őket?

Bármilyen tevékenység/reakció/megfigyelés, amit a gyerekekkel kapcsolatosan vagy a tevékenységükkel kapcsolatosan tapasztalt és amin meglepődött vagy csodálkozott?

Mi volt, ami jól működött?

Miként tudná tovább vinni-akár egy másik projektbe- a jelenlegi tevékenységek során észlelt érdeklődést és lelkesedést?

Mi az, amire legközelebb oda kell figyelni?

Kikre (gyermek) kell legközelebb jobban odafigyelni? Miért?

Melyik pedagógusszerepben volt és mikor? Miért azt választotta az adott helyzetben?

Egyéb észrevételek/megjegyzések:

6.12. Foglalkozástervezetek

6.12.a. 1975 irodalom, Szarvasi Óvónőképző Intézet hallgatójától

baldan n.

T E R V E Z E TA foglalkozás helye: Szarvasi Óvónőképző Intézet Gyakorló ÓvodájaKorcsoport: nagycsoportA foglalkozás ideje: 1975. április 21.A foglalkozást vezeti: Gorján MáriaA foglalkozás tárgya: Irodalom (mese)A foglalkozás típusa: új anyagot feldolgozóA foglalkozás előzménye: A gyermekek ismeretei, tapasztalataiA foglalkozás anyaga: Katajev: HétszínvirágA foglalkozás feladata: a/ Közösségi érzés fejlesztése. (Az igazi boldogság a másoknak szerzett öröm)b/ Negatív gyermeki tulajdonságok elleni harc:
Legyünk mindenben mértéktartók!
Az irigység nem jó tanácsadó.c/ A gyermek vizuális fantáziájának fejlesztése
nyelvi képek, stiláris és előadástechnikai
eszközök segítségével.A foglalkozás módszerei: beszélgetés, mesemondás, szemléltetésA foglalkozás eszközei: Hétszínvirág kártonból.K I D O L G O Z Á SA foglalkozás felépítéseA foglalkozás elemzéseI. A foglalkozás feltételeinek megteremtéseA kezdeményezés módja:

1. Az érdeklődés felkeltése

a/ mesekönyv nézegetése

b/ beszélgetés a gyermekek vágyairól

2. Szervezési feladat:

a/ Az óvónői tevékenység tudatosítása a csoporttal

b/ A mese iránt érdeklődő gyermekek elhelyezése

c/ A játszani kívánók számára játéklehetőség biztosítása.

II. A mese feldolgozása:

1. A színhely és a főhős megismertetése

Cél: Érzelmi azonosulás a mesével a képi ábrázolás segítségével.

A valóság és a vágy (irrealitás) közötti különbség érzékeltetése és tudatosítása.

Megjegyzés:

A mese zavartalan átéléséhez szükséges külső és belső tényezők (elegendő hely, jó látási viszonyok, csend, kevés elterelő inger stb.) biztosítása.

Cél: a gyermek érzelmi rezonanciájának további fokozása.
Kötődés a mesehőshöz.A mese kiválasztásának indoklása:
Alkalmas nevelési célok (lásd a

- 2 -

foglalkozás feladatai rovatot)
A gyermeki vágy tulzásaainak érzékeltetése (maradjunk meg a valóság talaján!)

A kívánság-mese sajátos jegyeinek érzéztetése.

A gyermeki képzelőerő fejlesztése (megjelenítő leírás, párbeszéd, nyelvi képek, beszédtechnikai változatosság stb.) segítségével.

Logikai nevelési lehetőség: a tárgyi eszköz (a hétszinvirág színeinek felsorolása összekapcsolódik a modell szirmainak színével) alkalmazása révén.

A mesei vonások: végletes tulzások: a virág varázsereje, a vers varázsereje, a váratlanul előbukkanó anyóka, a kívánságok abszurd jellege, a 7-es szám alkalmazása: 7 pereg, hétszinvirág, 7 medve stb.

2. A mese bonyodalma:

a/ A kutya megeszi a pereceket.

b/ Annuska eltéved
Anyóka hétszinvirágot ad.

c/ Az első kívánság
(Legyen otthon a perecekkal)

d/ A váza eltörik
(legyen újra ép)

Fogalomtisztázás: perecfüzér (körülírással)

Aktivizálandó nyelvi kifejezés: oda-somfordál.

Stiláris eszközök: felkiáltó, kérdőmondatok (az előadás élénkítése, a gyermeki érdeklődés fokozása érdekében)

Aktivizálandó nyelvi kép: mintha a föld nyelte volna el.

Szemléltetés: kartonból készített virág. (a szirmlevelek színei a mesemondót is, a hallgató gyermekeket is segítik)

A vers varázserejű a prózával szemben (népi hiedelem)

Előadástechnikai követelmény: érthető, tagolt versmondás.

az óhajtó mondatok helyes érzékeltetése a betűrim (alliteráció) és a versritmus érzelemgazdagító hatásának kiemelése. A versikét később a csoport is mondja az óvónővel (a versbetét sokszor ismétlődik, a mesélés ezzel kollektív tevékenységgé válik)

Nyelvi sajátosság: kérdő, felkiáltó, tagadó mondatok.

Nevelési feladat: a hazugság káros vonásának érzékeltetése (édesanyja bizalmatlan; megfenyegeti Annuskát!) Ezt a vonást előadástechnikai eszközökkel (hangszínváltozás, gesztikuláció) kell érzékeltetni.

- 3 -

e/ Az Északi-sarki kaland

Megjegyzés: A játék és a mese kapcsolódása (tudománytalan elképzelés) Előadástechnikai feladat: A sarki hideg és a borzalmak nyelvi megjelenítése képszerű eszközökkel (ellentét: nyári ruhácska – jéghideg idő; felkiáltás: jaj, megfagyok! könnyei jégcsapokká váltak, 7 fehér jegesmedve)
A megszabadulás örömének érzékeltetése.

Nevelési cél: a sértődöttség rossz tanácsadó.

A mese és a valóság kettőssége: a fiúk nem hisznek Annuskának!

A párbeszédes megoldás eleveníti a mesét (a szituációt könnyebb elképzelniük a gyermekeknek)

f/ A durcás Annuska a lányok között sem talál játszótársra.

Irigységében a világ minden játékát magának kívánja.

Tisztázandó fogalom: tricikli (magyar megfelelőjével)

Nyelvi kép: az irigységtől a szeme is sárga lett. (aktivizálандó kép!) A kérdés abszurd jellegének érzékelletésére a megjelenítés képi eszközeit és felsorolást kell alkalmazni. Annuska riadalma (felkiáltó mondatok!): Elég! Elég! Nekem nem kell ilyen sok játék! Csak tréfáltam! Félek!

Beszédtechnikai feladat: a rémület érzékelletése hangszinváltással.

g/ Az utolsó szírom okos felhasználása.

A varázserejű virágszírom egy kisfiú beteg lábát gyógyítja meg.

Nevelési feladat: A legnagyobb öröm a másoknak szerzett öröm. (a mese eszmei mondanivalójának érzékelletése)

A megnyugtató befejezés magasfokú etikai élményt ad (a főhőssel azonosulnak a gyermekek)

Előadástechnikai feladat: Annuska őszinte, túlradó örömének érzékelletése.

III. A foglalkozás érzelmi hangulati lezárása

A gyermekek spontán reagálásainak meghallgatása.

Megjegyzés: Lehetőséget adok a meseélmény kifejezésére, megfogalmazására; a gyermekek emocionális megnyilatkozásainak (vélemény, ítélet, élmény, legjobban tetsző motívumok) meghallgatása.

Szervezés: a következő napirendi mozzanatok megvalósításához szükséges feltételek megteremtése.

Elek László sk.
intézeti tanár

Görjén Mária
(Görjén Mária:)
óvónő

Tervezet 1975, Szarvasi Óvodapedagógusképző, Környezetismeret

T E R V E Z E T

A foglalkozás helye: Szarvasi Óvónőképző Intézet Gyakorló Óvodája
Korcsoport: Nagycsoport

A foglalkozás ideje: 1975. november

A foglalkozást vezeti: Gorján Mária, Kondacs Mihályné

A foglalkozás tárgya: Környezetismeret

A foglalkozás típusa: ismétlő - rendszerező

A foglalkozás előzményei: 1. az egyes állatokkal kapcsolatos foglalkozások.
 2. élményszerző séták gazdasági udvarokban, husüzemben, húsboltban, tejboltban;
 3. spontán szerzett ismeretek;

A foglalkozás anyaga: a háziállatok

A foglalkozás feladata: 1. a háziállatokról szerzett ismeretek elmélyítése és rendszerbe foglalása.
 2. a háziállat fogalmának további mélyítése
 3. az összehasonlítás, megkülönböztetés és rendezés logikai műveletek gyakorlása. Iskolára való előkészítés.

A foglalkozás módszerei: játékos cselekedtetés, beszélgetés, magyarázat, önálló feladatmegoldás.

A foglalkozás eszközei: 25 db nyakba akasztható kép, kék papír, 80-100 db kép különböző állatokról.

K I D O L G O Z Á S

A foglalkozás felépítése

A foglalkozás elemzése

I. Motiváció

1. Szervezési feladat: a gyerekek félkörben történő elhelyezése. Az eszközök előkészítése.

2. Az érdeklődés felkeltése: háziállatokat ábrázoló - nyakba akasztható - képek felmutatása.

3. Célkitűzés: "Ma a háziállatokról fogunk beszélgetni!"

Szervezés: a képek kiosztása

Indoklás: A rövid célkitűzés a gyerekek aktiv gondolkodásának megindítását szolgálja, s a figyelmet határozott irányba tereli.

II. Az anyag feldolgozása

Módszer: beszélgetés (a játékoság elvének figyelembe vételével)

1. a/ A háziállatok osztályozása külső tulajdonságaik alapján:

- háziszárnyások
- négylábu háziállatok

"A szőnyeg lesz a baromfiud."

- 2 -

var. Jöjjenek ide azok az állatok, melyeknek toll borítja a testét! Hasonlítsátok össze azokat, melyek kijöttek a baromfiudvarba és amelyek a helyükön maradtak! Mit vesztek észre?

b/ A háziszárnyasok és négylábúak gyűjtőfogalmának megszlárldítása, hasznuk szerinti elemzése:

- Háziszárnyasok (tyúk, kakas, kacska, liba)

"Hogyan neveznék együtt ezeket az állatokat, melyek ide kijöttek? (szárnyasok) Hol élnek ezek a szárnyasok? (háznál) Tehát hogyan nevezhetjük? (háziszárnyasok)

"Játsszunk olyat, hogy a székek lesznek a fészkek. Üljenek a fészkekre azok a háziszárnyasok, amelyek tojást tojnak! Menjenek a tóba a tollukat lemosni azok a háziszárnyasok, amelyeknek a tollát párnába tesszük! Miért maradt itt a kakas? (mert nem tojik tojást, a tollát sem használják) Akkor miért tartják mégis? (a husáért) A háziszárnyasok közül csak a kakas husát esszük? (nem) Jöjjenek ide azok a háziszárnyasok, amelyek a husáért is tartjuk! Most pedig üljön a helyére mind, amelyik tojásból kelt ki!

- Négylábúak (kutya, macska, ló, tehén, sertés)

"Jöjjenek ide a négylábú háziállatok! Mondjuk, hogy a vásárban vagyunk. A kisfiam nagyon szereti a tejet, turót. Melyik állatot vegyem meg? A szomszédoknak lovat szeretnének venni, de mondjátok meg, mire használhatja! (igavonás) A hentes hurkát, kolbászt akar készíteni. Melyiket vegye? (a sertést) Milyen állatok maradtak itt? (kutya, macska) Ezeket miért tartja az ember a háznál? (házórzés, egerészés)

Indoklás: a cselekedtetéssel az aktivitás biztosítása.

Elemzés: elemzés összehasonlítással. A speciális, megkülönböztető jegyek kiemelése. Az összehasonlítás, megkülönböztetés logikai műveletének gyakorlása.

Módszer: játékos cselekedtetés

Indoklás: a módszerek változatos alkalmazásával az érdeklődés és a megfelelő motivációs szint biztosítása.

A szemlélet - cselekvés - beszéd egységének biztosítása.

Elemzés: tények, elemzése, általánosítása.

Fogalomalkotás, besorolás.

A specifikus jegyek kiemelésével a magasabb szintű gondolkodási műveletek megalapozása (elvonatoztatás)

Elemzés: általános jeggyel besorolás.

Megjegyzés: bipoláris folyamat

- a gyermekek számára rendszeres-rögzítés, az óvónő részéről ellenőrzés.

Elemzés:

A játékos tevékenység egyre inkább belső tevékenységgé, játékos gondolkodássá válik.

- 3 -

2. A háziállatok osztályozása
azonos és megkülönböztető je-
gyeik alapján:

a/ azonos jegyek: háziállat, gon-
 dozást igényelnek, hasznuk
 miatt tartják.

"Hol élnek? (a háznál) Miért
 tartjuk a háznál? Ki gondozza
 őket? (gazdájuk: az ember)"

b/ Különböző jegyek: "Mi borítja
 testüket?" Kétlábú szárnyasok
 és négylábúak.

III. Az ismeretek ellenőrzése

Szervezés: a gyermekek visz-
 szállítás az asztalokhoz. Az
 eszközök kiosztása a naposok
 segítségével.

Önálló csoportosítás asztalon-
 ként. A csoportosítás szempont-
 ja: az állatok hasznát illetően
 asztalonként változó. (Pl: Mely
 állatok termékét dolgozzák fel
 húszüzemben, árusítják tejboltban,
 húsboltban?)

Módszer: beszélgetés

Indoklás: a háziállat gyűjtőfogalmá-
 nak megszilárdítása. Fogalomalkotás,
 besorolás.

Elemzés: az állatok újabb szempont
 szerinti osztályozása, azonosítás és
 megkülönböztetés logikai műveletének
 gyakorlása.

Megjegyzés: amelyik ismervre nem
 térnek ki a gyermekek, kisegítő
 kérdést alkalmazunk.

Módszer: magyarázat, csoportonkén-
 ti foglalkoztatás.

Elemzés: az ismeretek elmélyítése,
 alkalmazó rögzítése. Az önálló fel-
 adatmegoldással az önállóság foko-
 zása.

Glózik János sk.
 intézeti tanár

Kondacs Mária
 (:Kondacs Mihályné:)
 ó v ó n ő

1962. III. 28
 Új dal tanulása játékkal.
 Foglalkozás anyaga: *Hej sünája...*
 Foglalkozás célja: Ütemtaposolás gyakorlása, dobbal, intányérrel.
 Kellék: Dob, intányér.
 Vázlat.
 I. Járásgyakorlat lassú, majd gyorsabb ütemben „Hej süsünek” c. dalra.
 Az új dal bemutatása, gyakorlása a gyermekkel.
 Játék az új dalra.
 Helyrevezetés: „Riz kertemben” c. mondóka.
 II. Dollamfelmérés: „Félelt me az éj, Szebb me a hajnal, Magyar hegyen” c. dalokra.
 Az általam taposolt ritmussal a gyermek a dobbal, intányérrel kísérget, vagy ugyanazt fordítva.
 III. Az új dal ismétlése.

1962. III. 23
 Témát dal gyakorlása játékkal.
 Foglalkozás anyaga: *Félelt me az éj...*
 Cél: Témát dalokra ritmusszerűen gyakorlása.
 Kellék: Dob.
 Vázlat.
 I. Témát ütem gyakorlása „Arisen forró” c. dalra.
 Játék: „Félelt me az éj, Süsünek Vékony sünök” c. dalokra.
 Helyrevezetés: „Köketem”
 II. Dollamfelmérés, ritmusszerűen.
 „Magyar hegyen, Félelt me az éj, A kérés, Most sünök” c. dalokra.
 III. A csoport éneklés: „Veregek cinkék” c. dallam, egy gyermek dobbal kíséri az éneket.

1961. III. 29.
 Vázlat.
 Foglalkozás anyaga: Számolás.
 Foglalkozás tárgya: Gyöngy, számlálás.
 Cél: Számok felismerése és azonosítása tárgyak mennyiségével.
 Kellék: Gyöngy, számkártyák, lapok.
 Foglalkozás 24. módja:
 1. Mindenki kap egy-egy lapot.
 Egy gyermek lesz a pénztáros.
 A gyermekek sorba állnak, és kérik annyi gyöngyöt, ahány pont van a lapjukon.
 Végül úgy hozzá kérek, hogy felszámolom őket hozzá kérek a lapját az ahánál 2, 3, 4 stb. gyöngy van.

1961. V. 20.
 Vázlat.
 Foglalkozás anyaga: Számolás.
 Foglalkozás tárgya: Játék galambokkal.
 Cél: Több, kevesebb, ugyanannyi megkülönböztetése.
 Kellék: Hal stb. galamb (váltólal) hársát és hegyen alatti építők, két lábos.
 Foglalkozás 24. módja:
 1. Az előzők emlékeztetése, megismertetése. A gyermek megismerkedik a galambokkal.
 2. Építünk galambházat, s a galambok ki-be repülnek.
 Közben a gyermek elmondja, hány repült ki, hány maradt bent. Hal van több, kevesebb, ugyanannyi.

Foglalkozástervezet 1962, új dal tanulása

Foglalkozástervezet 1961, foglalkozás matematikai tartalommal, számolás

6.13. Munkaköri leírások

Óvodapedagógus

Óvodapedagógusok munkaköri leírása

Az óvodapedagógus közvetlen felettese az óvodavezető

Az óvodapedagógus feladatai:

- Feladata a rábízott gyerekek nevelése és fejlesztése, a legjobb tudásának megfelelően, minden területre kiterjedően.
- Feladatait a közoktatási törvényben meghatározottak szerint, az országos és helyi nevelési program alapján végzi önállóan és felelősséggel.
- A nevelőtestület tagjaként gyakorolja azokat a jogokat és kötelezettségeket, melyet a vonatkozó jogszabályok határoznak meg.
- Alkotó módon együttműködik a nevelőmunka fejlesztése, a nevelőtestületi egység kialakítása érdekében.
- Feladata az együttműködés változatos és célszerű formájának kialakítása.
- Köteles megtartani a pedagógusethika követelményeit, valamint a munkafegyelem és közösségi együttműködés normáit.
- Életszemléletében törekedjen a pozitív beállítottságra, működjön együtt a jó munkahelyi légkör megteremtésében!

Alaptevékenysége:

- Az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyerekekkel. Munkaide-jét és kötelező óraszámát a mindenkor érvényben lévő jogszabály alapján határozza meg az óvoda vezetője.
- Felelős a rábízott gyermekek szellemi és testi fejlődéséért, nevelőtevékenysége keretében gondoskodik a gyermekek testi épségének megóvásáról, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről. Az ismereteket sokoldalúan és tárgyilagosan közvetítse. A humanista pedagógia elveivel ellentétes büntetési eljárásokat nem alkalmazhat (például: testi fenyítés, megfélemlítés, csoporttól való eltávolítás, alvásra, vagy étel elfogyasztására való kényszerítés).
- Minden óvónőnek hivatásából eredő kötelessége, hogy fejlessze szakmai és általános műveltségét, tökéletesítse pedagógiai munkáját. Ennek érdekében használja fel az önképzésben és a szervezett továbbképzésben biztosított lehetőségeket.
- Az érvényben lévő alapidokumentum előírásai és ajánlásai szerint megfelelően felkészül a tervszerű nevelőmunkára. Alkalmazza a gyermekek tevékenységéhez szükséges szemlél-tető eszközöket, segédanyagokat. Ellátja a szakmai munkával kapcsolatos ügyviteli teendőket.
- Folyamatosan ellenőrzi, méri, értékeli a gyermekek teljesítményét, fejlődését, és erről a személyiséglapon feljegyzést készít.
- A csoportszobában és a közös helyiségekben teremtsen esztétikus környezetet, amely harmonizál az óvoda többi helyiségével!

- A külső világ tevékeny megismeréséhez gondoskodik biztonságos, külső helyszínekről, kíséretéről.
- A minőségfejlesztésben aktívan vegyen részt.
- Megfelelő felkészültséggel, felkérésre, vállaljon és végezzen a munkaközösségben feladatokat.
- Kapcsolatot tart a szülőkkel, pedagógiai és egészségügyi felvilágosító tevékenységével hozzájárul az óvodai és a családi nevelés egységének kialakításához. A gyermekek és a szülők emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja. Részt vesz az óvoda szülői értekezletein, megszervezi és vezeti azt, a szükségleteknek megfelelően fogadóórát és nyílt napot tart. A szülőket folyamatosan érdemben tájékoztatja az óvodában folyó nevelőmunkáról, a kisgyermek fejlődéséről. Családlátogatást végez, melyről feljegyzést készít. Közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermeke fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A nevelés folyamatosságának biztosítása érdekében kapcsolatot tart az iskolai nevelőkkel. Az iskolaérettség megállapításához szakvéleményt készít.
- Támogatja az orvost, a védőnőt, a gyermekjóléti szolgálat munkáját.
- Felelős a rábízott gyerekek testi épségéért, csoportját nem hagyhatja felügyelet nélkül. A gyermekek egészségügyi állapotáról, magatartásáról, viselkedéséről, értelmi képességeik fejlődéséről a szülőt érdemben rendszeresen tájékoztatja. Együttesen gondoskodnak a kulturált étkezés, a nyugodt pihenés és gondozás feltételeinek biztosításáról.
- A gyermek életkorának, fejlettségének figyelembevételével elsajátíttatja a közösségi együttműködés magatartási szabályait, törekszik azok betartására.
- Naprakészen vezeti a csoportmunkához kapcsolódó adminisztrációs feladatokat (mulasztási napló, csoportnapló, személyiséglapok).
- Alapvető feladata a rábízott gyermek egyéni differenciált nevelése, a gyermekközösségek alapítása, fejlesztése. Vegye figyelembe a gyermek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális helyzetét, átlagtól eltérő másságát. Biztosítsa a gyermekek részére az etikus viselkedéshez szükséges ismereteket. Feladata a tehetséggondozás, felzárkóztatás, a preventív nevelőmunka.
- Köteles a balesetveszélyt elhárítani, megelőzni, a szükséges intézkedéseket ennek érdekében megtenni.
- Az óvodában, olyan időpontban jelenjék meg, hogy munkaidejének kezdetekor munkavégzésre rendelkezésre álljon. Ha munkáját betegség, vagy egyéb ok miatt nem kezdheti meg, távolmaradását jelezze vezetőjének, kollégájának, hogy helyettesítéséről időben gondoskodhassanak. Munkaidő alatt csak a házban lévő vezető engedélyével hagyhatja el az óvodát.
- A pedagógiai munkával, az óvoda ügyvitelével és működésével kapcsolatos – kötelező óraszámokon kívüli – rendszeres, vagy esetenkénti teendőket a vezető útmutatása szerint végzi.

- Óvja az óvoda berendezési és felszerelési tárgyait. A csoportszobában elhelyezett leltári tárgyakért és az általa használt eszközökért leltári felelőséggel tartozik. A munkaviszonyából eredő kötelezettségének vétkes megszegésével okozott kárért kártérítési felelőséggel tartozik.
- Az óvoda működésével, a nevelőtestület tagjaival és munkájával, a gyermekek egészségügyi és családi körülményeivel kapcsolatos hivatali titkot köteles megőrizni.
- Munkaidőben csak a legszükségesebb esetben használjon telefont, magánügyeit gyorsan, a nevelőmunka zavarása nélkül intézze el.

Az óvodára háruló feladatokból az óvónő köteles az alábbi részfeladatokat ellátni a vezető útmutatása szerint

Helyettesítés

Szülői értekezlet tartása

Előadás, beszámoló, korreferátum, gyakorlati bemutató tartása

Szertárfelelős

Könyvtárfelelős

Jegyzőkönyvvezetés

Az óvodai munkatervben szereplő rendezvények, szabadidős tevékenységek megszervezése a heti 40 órás munkaidőn felül is

Pályázatírásban való részvétel

Továbbtanulók segítése

Hallgatók gyakorlatának vezetése

Leltározás, selejtezés előkészítése

Felkérés alapján vállalhat munkavédelmi és tűzvédelmi megbízatást

Ifjúságvédelmi feladatokat vállalhat, mint ifjúságvédelmi felelős

Az óvoda kulcsaiért, a riasztó beüzemeléséért való felelősség, az alábbi kulcs-használati rend szerint: a biztonsági rendszer működtetéséhez minden óvodapedagógus saját kódját használja. Az ajtó kinyitása és a riasztó beüzemeltetése után az ügyeletet teljesítő óvodapedagógus megfelelő dokumentálás után az irodában levő kulcstartóra helyezi az óvoda bejáratának kulcsait. Az óvoda vezetőjén és helyettesén kívül kulccsal csak az ügyeletet teljesítő óvodapedagógus rendelkezhet. A másnap reggel ügyeletet teljesítő óvodapedagógus az irodából megfelelő dokumentálás után a kulcsokat az óvoda nyitásához elveszi.

Pedagógiai asszisztens

A pedagógiai asszisztens munkaköri leírása

Munkavállaló

Név: _____

Oktatási azonosító: _____

Született: _____

Anyja neve: _____

Lakcíme: _____

Besorolása: _____

Munkakör

Munkakör megnevezése: Pedagógiai asszisztens

Cél: Az intézményben folyó pedagógiai munka segítése

A pedagógiai program eredményes megvalósítása, a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátása érdekében segítse az óvodapedagógusok munkáját.

Közvetlen felettese: Intézményvezető-helyettes

Munkavégzés

Helye: Jászsági Óvodai Intézmény

Heti munkaidő: 40 óra

Munkakör betöltéséhez szükséges elvárások

Alapkövetelmény

Egészségügyi alkalmasság, büntetlen előélet

Iskolai
szakképesítés

végzettség,

Középfokú végzettség, új alkalmazás esetén pedagógiai asszisztensi végzettség

Elvart ismeretek

Az óvoda nevelési és egészségügyi előírásainak, belső szabályzatainak ismerete

Szükséges képességek

Szeretetteljes és példaadó viselkedés

Személyes tulajdonságok

Pontosság, megbízhatóság, türelem, higiénia, segítőkészség

Főbb felelősségek és tevékenységek

A gondjára bízott gyermekek testi épségéért teljes körű felelősséggel tartozik. Köteles gondoskodni a gyermekek testi szükségleteinek ellátásáról, a gyermekek foglalkoztatásáról, fejlődésük optimális segítéséről az óvoda pedagógusok iránymutatása szerint:

- a gyermekek felügyeletének biztosításánál,
- a párhuzamosan végezhető tevékenységek megszervezésében és lebonyolításában,
- a lassabban haladó, egyéni segítséget igénylő gyermekek megsegítésében,
- a másság elfogadtatásában (személyes példaadás),
- a gyerekek biztonságos körülményeinek megteremtésében, a balesetek elkerülésének kivédésében,
- a tevékenységszervezés feltételeinek zökkenőmentes feltételeinek biztosításában,
- az óvodai ünnepek, hagyományok megszervezésében, lebonyolításában,
- figyelemmel kíséri a csoportra, gyerekekre vonatkozó terveket, azok megvalósítását felelősségteljesen segíti.

Feladatkör részletesen

Az óvodapedagógus irányítása alapján segíti a csoportban folyó nevelőmunkát:

- Köteles gondoskodni a gyermekek testi szükségleteinek ellátásáról, a gyermekek foglalkoztatásáról, fejlődésük optimális megsegítéséről.
- A tevékenységek megszervezésében az óvónő irányításával segíti a csoportban folyó munkát, az eszközöket előkészíti, elrakja, segít a csoportszoba átrendezésében, a gyermekek eszközeinek előkészítésében, szükség szerint a gyermekeknek egyéni segítséget nyújt.
- Segíti a gyerekek befogadásának zökkenőmentessé tételét.
- Aktívan részt vesz a gyermekek gondozási teendőinek ellátásában, így:
 - az étkeztetésnél,
 - az öltözködésnél,
 - a tisztálkodásban,
 - a levegőztetés előkészítésében és lebonyolításában.
- Sétánál, óvodán kívüli foglalkozásoknál, kirándulásoknál segíti a gyermekek utcai közlekedését, a programokon való kulturált részvételt.
- A délután folyamán – a pedagógus útmutatása szerint – segít a szervezett tevékenységek előkészítésében, levezetésében. Esetenként önállóan megtervezi és levezeti a játékot.

- Csendes pihenő alatt és szabadidejében szemléltető eszközöket készít, azokat karbantartja, előkészíti a következő napokra.
- Segít a gyermekek hazabocsátásánál.
- Óvónői útmutatás alapján önállóan egyéni vagy kiscsoportos fejlesztést végez.
- A megtanult fejlesztő terápia egyes elemeit a pedagógus útmutatása szerint a gyermekekkel gyakorolja.
- Szükség szerint közreműködik a gyermekek orvosi vizsgálatánál, vizsgálatra vagy hazakíséri a gyermeket, ha erre utasítást kap.
- Kisebb baleset esetén elsősegélyt nyújt, de erről mindenképpen értesíti a beosztott pedagógust vagy vezetőt.
- Ismeri az intézmény alapidokumentumait.
- Munkáját minden esetben az említett dokumentumok alapján és a pedagógusok útmutatása szerint végzi.

Általános magatartási követelmények

- A gyermekek, a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartja, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ ad.
- Munkatársaival együttműködik.
- A munkakörének ellátásához szükséges bizalomnak megfelelő és az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsít:
- a jóhiszeműség és a tisztesség elvének megfelelően,
- a munkavállaló érdekeit a méltányos mérlegelés alapján figyelembe véve,
- munkaidején kívül sem tanúsítva olyan magatartást, amely közvetlenül és ténylegesen alkalmas munkáltatója jó hírnevének, jogos gazdasági érdekének vagy a munkaviszony céljának veszélyeztetésére,
- véleménynyilvánításhoz való jogát a munkáltató jó hírnevét, jogos szervezeti érdekeit súlyosan sértő vagy veszélyeztető módon nem gyakorolhatja,
- köteles a munkája során tudomására jutott hivatali titkot megőrizni, ezen túlmenően sem közölhet illetéktelen személlyel olyan adatot, amely munkaköre betöltésével összefüggésben jutott a tudomására.

Különleges felelőssége

- Tevékenységét az intézményvezető-helyettes közvetlen irányítása mellett végzi. Felette az általános munkáltatói jogokat az intézményvezető gyakorolja. Munkaköri leírását az intézményvezető készíti el.
- A gondjára bízott gyermekek testi épségéért teljes körű felelősséggel tartozik.
- Az intézmény alkalmazotti körének tagjaként alakítója és részese a jó munkahelyi légkörnek.

- Az óvoda nevelőtestületével és technikai dolgozóival összhangban szervezi munkáját, törekszik az egymást segítő emberi kapcsolatok kialakítására.
- Részt vesz a gyermekek egészséges testi és mentálhigiénés környezetének kialakításában.
- A gyermekek óvodai munkájáról a szülőknek tájékoztatást nem ad, őket a megfelelő pedagógushoz irányítja. A hivatali titoktartás e munkakörben is kötelező.

Felelőssége kiterjed teljes munkakörére és tevékenységére.

Felelősségre vonható

- munkaköri feladatainak határidőre történő elmulasztásáért vagy hiányos elvégzéséért;
- a vezetői utasítások igénytől eltérő végrehajtásáért;
- a jogszabályok, a munkahelyi fegyelem és bizalmi jelleg, a munkatársak és a gyermekek jogainak megsértéséért;
- a munkaeszközök, berendezési tárgyak előírástól eltérő használatáért, megrongálásáért;
- a vagyonbiztonság, a rábízott leltári tárgyak és a higiénia veszélyeztetéséért.

Ellenőrzési tevékenység

- Munkáját a törvényesség és az intézmény alapidokumentumai (pedagógiai program, SZMSZ, KSZ, házirend stb.) által megfogalmazott célkitűzések, a működési rend, a vezetői utasítások és a nevelőtestületi határozatok betartása alapján végzi.
- A fenti dokumentumokban előírtakat a gyermekekkel is betartatja.
- Ha bármely területen hiányosságot tapasztal, erről értesíti az illetékes vezetőt.

Ellenőrzésére jogosultak

- Az intézményvezető, helyettese és az óvodapedagógusok
- A pedagógiai munka fejlesztése, az eredményes munka érdekében megfigyeléseket végezhetnek a nevelőtestület tagjai az intézményi munkatervben jelöltek szerint.

Kapcsolatok

- Napi munkájában rendszeresen együttműködik a csoportban dolgozó pedagógusokkal és az óvodavezetéssel. Az intézmény gyermekei és dolgozói érdekében kiegyensúlyozott kapcsolatra törekszik: a társintézményekkel, a szülőkkel ápolja a hagyományosan kialakult kapcsolataikat.
- Részt vesz az alkalmazotti és esetenként (meghívottként) a nevelőtestületi értekezleteken.

Munkakörülmények

- Munkáját az óvodavezető által meghatározott munkabeosztás és szabályok betartásával, a mindenkor hatályos jogszabályok szellemében, az SZMSZ és a közalkalmazotti szabályzat alapján végzi.

- Munkájához telefon, számítógép, fénymásoló berendezés áll rendelkezésére.

Technikai döntések

- Betartja a tűz-, munka- és balesetvédelmi előírásokat. Takarékosan gazdálkodik a rábízott anyagokkal.
- Kialakítja az egészséges és biztonságos munkakörülményeket, az anyagi lehetőségek szerint.

Jogkör, hatáskör

- Gyakorolja az alkalmazotti közösség tagjának és jogszabályok által valamint az óvoda SZMSZ-ében biztosított jogokat.

Beszámolási kötelezettsége

- Év végén az egész éves teljesítményét írásban értékeli.

Járandóság

- bérbesorolás szerinti fizetés
- útiköltség-térítés
- a törvényi szabályozás, a fenntartó által biztosított lehetőségek és a kollektív szerződés szerint:

Dátum: 2013. szeptember 1.

.....
munkavállaló

.....
munkáltató

Átvettem:

Záradék

Ezen munkaköri leírás 2013. szeptember 1-jétől lép életbe.

A munkaköri leírást a mai napon átvettem, az abban foglaltakat magamra nézve kötelezőnek ismerem el.

Kelt:

.....

átadó

átvevő

Példányok:

1. munkavállaló
2. munkáltató (munkavállaló személyi anyaga)
3. irattár

Megjegyzés: a munkakörre vonatkozó egyéb előírásokat (pl. munkaidő, előírt szakképzettség, besorolás) a munkaszerződés és módosításai tartalmazzák.

Nyilatkozat

A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem.

Kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.

Kelt:

.....

munkavállaló

Dajka (segítő)

MUNKAKÖRI LEÍRÁSA

Szervezeti felépítésben elfoglalt hely:

- munkáltatói jogkör gyakorlója: óvodavezető/megbízott óvodavezető

Munkakör betöltéséhez előírt iskolai végzettség:

nincs kötelezően előírt végzettség

A munkakör célja:

az óvodapedagógusok munkájának segítése

főzés

Napi tevékenységét a munkaköri leírásban foglaltak mellett az óvodavezető/megbízott óvodavezető, mentor instrukciói alapján végzi.

A munkakörből és a betöltéséből adódó, elvárható magatartási követelmények:

- Képes a gyerekekkel és szüleikkel szemben együttérző, odafigyelő, együttműködő magatartást tanúsítani – a szülőket nevelési kérdésekben az óvodapedagógusokhoz irányítja.
- Elkötelezett az óvoda értékei iránt, azt minden tevékenysége tükrözi.
- Segítő társa az óvodapedagógusoknak, együttműködő munkatársaival.
- Tisztában van a gyerekek személyiségi jogaival, azokat semmilyen körülmények között sem sérti meg.
- Tudatosan alkalmazza az egyenlő bánásmód elvét.
- Tiszteletben tartja és tolerálja a másságot.
- Óvodai munkája során biztosítja a világnézeti és a politikai semlegességet.
- A pedagógusethika, a társadalmi normák általános szabályait munkahelyén, valamint a magánéletében is betartja.
- Ismeri az óvoda helyi nevelési programját, házirendjét.
- Feladatait a szükséges önállósággal, lelkiismeretesen, felelősséggel végzi.
- Ismeri a Waldorf-pedagógia alapelveit, munkáját annak szellemében végzi.

Általános feladatai:

- Az óvónők által meghatározott napirend szerint segít a gyermekek gondozásában, öltöztetésében, tisztálkodási teendők ellátásában.

- Megteremti a kulturált étkezés feltételeit, aktívan közreműködik az étkezések lebonyolításában. Előkészíti a főzéshez a szükséges nyersanyagokat a gyerekek közreműködésével, részt vesz az ebéd főzésben. Igény esetén segít a tízórai elkészítésében, tálalásában. Elmossa a felhasznált edényeket, eszközöket, valamint a táányérok, evőeszközöket.
- A napi takarítást elvégzi – a gyerekmosdók és WC-k, valamint a felnőtt WC és mosdó tisztántartása; az előtérben az ott hagyott ruhák, cipők sármentesítése, elpakolása, az előtér felseprése, felmosása minden nap. A konyha napi takarítását elvégzi.
- A hétvégi szülői takarítást figyelemmel kíséri, jelzi a takarítás-felelősnek a problémákat, hiányosságokat.
- Szükség esetén az óvodai textileket (törülközők, terítők stb.) kimossa, kiteregeti, kivasalja.
- Séták, kirándulások alkalmával, amennyiben a mentor azt kéri, akkor az óvodapedagógusokat segítve kíséri a gyermekeket, felügyelve a biztonságos közlekedésre. Amennyiben pedig a mentor azt kéri, akkor a séták, kirándulások idején az óvodában marad, és elvégzi a neki adott feladatokat.
- Baleseti veszélyforrásokat figyeli (ha tudja, megszünteti), haladéktalanul jelzi *a mentornak*.
- A rábízott növényekről rendszeresen gondoskodik, óvodai szünetek idején is.
- Az óvoda rendezvényeinek, ünnepeinek előkészítésében és sikeres lebonyolításában tevékenyen közreműködik, az óvónői konferencia kérései alapján.
- Gondoskodik a gyermekek testi épségének megóvásáról, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről.
- Óvodai szünetekben az óvodavezető megbízhatja ügyelet tartásával.
- Heti egy alkalommal, az óvodai konferencia ideje alatt, délután részt vesz az ügyeletben.
- A helyettesítési rendben elfoglalt helyét a helyettesítési szabályzat határozza meg.
- A humanista pedagógia elveivel ellentétes büntetési eljárásokat nem alkalmazhat (például: testi fenyegetés, megfélemlítés, csoporttól való eltávolítás, alvásra, vagy étel elfogyasztására való kényszerítés, levegőztetés megvonása stb.).
- A gyermekek, szülők és az intézményben dolgozó pedagógusok emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja.

Környezet-, egészség- és munkavédelemi feladatok:

- A baleset- tűz- és környezetvédelmi előírások betartását folyamatosan figyelemmel kíséri, minden baleseti forrást és balesetet haladéktalanul bejelent.
- Biztosítja az egészségügyi előírások betartását.
- Felelős a rábízott gyerekek testi épségéért.

- Köteles a balesetveszélyt elhárítani, megelőzni, a szükséges intézkedéseket ennek érdekében megtenni.
- Az egészséges életvitelnek megfelelő ételeket készít.

Egyéb rendelkezések:

- Az óvoda működésével, a konferencia tagjaival és munkájával, a gyermekek egészségügyi és családi körülményeivel kapcsolatos hivatali titkot köteles megőrizni. Köteles megtartani a pedagógus etika követelményeit, valamint a munkafegyelem és közösségi együttműködés normáit.
- Óvja az óvoda berendezési és felszerelési tárgyait. A leltári tárgyakért és az általa használt eszközökért felelősséggel tartozik. Törekszik az állagmegóvás hathatós betartására és betartatására.
- Életszemléletében törekszik a pozitív beállítottságra, együttműködik a jó munkahelyi légkör megteremtésében.
- Kapcsolatot tart és együttműködik a fenntartóval és a szülői kör képviselőivel.
- Az óvoda működését meghatározó szabályokat ismeri.
- Az óvoda kulcsáért teljes felelősséggel tartozik.
- Körültekintően takarékoskodik az energiával.

Foglalkoztatással kapcsolatos feladatok, elvárások:

- Az óvodában olyan időpontban jelenik meg, hogy munkaidejének kezdetekor munkavégzésre rendelkezésre álljon.
- Ha munkáját betegség, vagy egyéb ok miatt nem kezdheti meg, távolmaradását időben jelzi az óvodavezetőnek (lehetőség szerint előző napon), hogy helyettesítéséről időben gondoskodhassanak.
- Munkaidő alatt csak az óvodavezető engedélyével hagyhatja el az óvodát.
- Naponta, pontosan vezeti a jelenléti ívet, ellátja aláírásával.
- Egy hetet meghaladó betegség esetén a hét utolsó munkanapján tájékoztatni kell a munkáltatót a várható további távollétról, ill. a visszatérés idejéről. Betegségből visszaérkezve az első munkanapon le kell adni az összes igazolást.
- Munkaidőben csak a legszükségesebb esetben használ telefont.
- A szabadság kiadásának időpontját a munkavállalóval egyeztetve az óvodavezető határozza meg. Az alapszabadság egynegyedét a munkavállaló kérésének megfelelően kell kiadnia a munkáltatónak.

